R. Simon

J 14

1

ח וְאִם־יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַן לְךָ אֶת־כָּל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ: ט כִּי־
תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל־הַיָּמִים
וְיָסַפְתָּ לְךָ עוֹד שָׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ
הָאֵלֶּה: י וְלֹא יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב
אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה
וְהָיָה עָלֶיךָ דָּמִים: פ 7 יא וְכִי־יִהְיֶה אִישׁ
שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכֶּהוּ

ח ואם יפתי יי אלהך ית תחומך כמא די קיים לאבהתך ויתן לך ית כל ארעא די מליל למתן לאבהתך: ט ארי תטר ית כל תפקידתא הדא למעבדה די אנא מפקדך יומא דין למרחם ית יי אלהך ולמהך בארחן דתקנן קדמוהי כל יומיא ותוסף לך עוד תלת קרוין על תלת אלין: י ולא ישתפך דם זכי בגו ארעך די יי אלהך יהב לך אחסנא ויהי עלך חובת דין דקטול: יא ואדי יהי גבר סני לחברה ויכמן לה ויקום עלוהי ויתחבה נפש

רש"י

(ח) ואם ירחיב. כאשר נשבע לתת לך ארץ קיני וקניזי וקדמוני: (ט) ויספת לך עוד שלש. הרי תשע. שלוש שבעבר הירדן ושלוש שבארץ כנען ושלוש לעתיד לבוא: (יא) וכי יהיה איש שונא לרעהו. ע"י שנאתו הוא בא לידי ואורב לו מכאן אמרו עבר אדם על מצוה קלה סופו לעבור על מצוה חמורה לפי שעבר על לא תשנא (ויקרא יט) סופו לבא לידי שפיכות דמים לכך נאמר כי יהיה איש שונא לרעהו וגו' שהיה לו לבוא וכי יקום איש וארב לרעהו והכהו נפש:

תורה תמימה

(ח) ואם ירחיב וגו'. תניא, ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך [אלו ערי קיני קניזי וקדמוני] [כב] [שם].
(י) והיה עליך דמים. תניא, מניין שאם לא יצאו ב"ד לקווץ את הדרכים ולתקן את הרחובות ואת האסטרטאות ולמוד את המקואות, שכל דמים שנשפכו שם מעלה עליהם הכתוב כאלו הם שפכום, ת"ל והיה עליך דמים [כג] [מו"ק ה' א'].

כב) באור הענין עפ"י מה שיתבאר אי"ה לפנינו לקמן בפרשת נצבים (ל' ה') בפסוק והטיבך והרבך מאבותיך, אבותיך ירשו ארץ ז' עממים ואתה תירש ארץ עשרה עממים, ומאן נינהו שלש היתירים, קיני קניזי וקדמוני, יעו"ש. ועל זה מצוה כאן כי לעתיד לבוא יוסיפו עוד שלש ערי מקלט באותן השלש ארצות שנתוספו להם ירושה, ועיין ברמב"ם פ"ח ה"ד מרוצח.

כג) לקווץ, הוא להסיר הקוצים מהדרכים ואסטרטאות הם דרכים המפולשים, והוא רמז לב"ד שתקנות הכלל חלים עליהם. ומהאי טעמא מבואר בפוסקים דמותר לעשות דברים אלו בחוה"מ מפני שהם צרכי רבים להשמר מתקלה, עיין באורח חיים סי' תקמ"ד ס"א.

וימות וַיַּרְוִיק לַחֲדָא מִן
קַרְוָיָא הָאִלֵּין: יב וְיִשְׁלְחוּן
סָבֵי קַרְתֵּה וְיִדְּבְרוּן יָתֵה
מִתַּמָּן וְיִתְּנוּן יָתֵה בִּידָ גְּאַל
דְּמָא וִימוּת: יג לָא תְחוּס
עֵינָךְ עֲלוֹהִי וּתְפַלֵּי אַשְׁדֵּי
דָם זַכַּי מִיִּשְׂרָאֵל וְיֵיטַב
לָךְ: יד לָא תַשְׁנֵי תְּחוּמָא

נֶפֶשׁ וָמֵת וְגַם אֶל־אַחַת הֶעָרִים הָאֵל:
יב וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם
וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת: יג לֹא־
תָחוֹס עֵינְךָ עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַם־הַנָּקִי
מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ: ס שישי יד לֹא תַסִּיג גְּבוּל

רש"י

(יג) לא תחוס עינך עליו. (ספרי) שלא תאמר הרי"משון כבר נהרג למה אנו הורגים את זה ונמצאו שני ישראלים הרוגים: (יד) לא תסיג גבול. לשון (ישעיה מב) נסוגו אחור שמחזיר סימן מלוקח הקרקע לאמור למוך שדה מכירו למען הרמיב את שלו. והלא כבר נאמר לא תגזול מה תלמוד לומר לא תסיג למד על העוקר ממוח מכירו שעובר בשני לאוין. יכול אף נחולה לאדם תלמוד לומר בנחלתך אשר תנחל וגו'

תורה תמימה

(יא) וארב לו וגו'. פרט לזורק אבן לגו [כד] [סנהדרין ע"ט א'].
(יב) ושלחו וגו'. תניא, רבי יוסי ב"ר יהודה אומר, בתחלה אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט [כה], וב"ד שולחין ומביאין אותו משם, ומי שנתחייב מיתה הרגוהו, שנאמר ושלחו זקני עירו ולקחו אותו משם ונתנו אותו ביד גואל הדם ומת [כו] [מכות י' ב'].
(יג) לא תחוס. מה ת"ל, שמא תאמר הואיל ונהרג זה למה אנו באים לחוב בדמו של זה, ת"ל לא תחוס עינך עליו [כז] [ספרי].

כד) לתוך חבורה של בני אדם, עובדי כוכבים וישראלים, אבל אם כיון לאיש ישראל והרג לאיש ישראל חייב, דלא בעינן שיתכוין לו ואעפ"י שלא כן דעת הרמב"ם אלא דעתו כר' שמעון בסוגיא כאן דדרש וארב לו עד שיתכוין לו ממש, בכ"ד העתקנו כן והשמטנו דעת ר"ש, משום דכבר בארנו בפרשת משפטים (כ"א כ"ט) בפסוק וגם בעליו יומת דלא קיימא לן כר"ש, ודברי הרמב"ם בזה באמת אינם מבוארים יפה כפי שיתבאר להמעיין.

כה) ר"ל תחלת משפטם של רוצחים ועיקרם.

כו) דמפסוק הקודם משמע שאם הורגו בכונה ינוס, ואח"כ ושלחו זקני עירו וגו', ומי שנתחייב גלות מחזירין אותו למקומו במש"כ בפרשת מסעי (ל"ה כ"ה) והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו אשר נס שמה. וע"ע מש"כ בפרשת מסעי (שם) בפסוק והצילו העדה.

כז) הענין פשוט משום דרחמנות זו אכזריות היא, שאם נקיים רוצח בזדון הרי יוסף לרצח ויהיה ממחריבי העולם, ולבד זה הכתוב אומר (פ' מסעי ל"ה ל"ג) ולארץ לא יכופר כי אם בדם שופכו. — ועיין בספר המצות להרמב"ם במצות לא תעשה שהוסיף הרמב"ן (לא תעשה י"ג), כתב הרמב"ן דראוי למנות ענין זה שלא לחוס על הרוצח למצוה מיוחדת, ותמה והשיג הרמב"ם שלא מנה זה במנין הלא תעשה, גם בעל מגלת אסתר המהפך תמיד בזכות הרמב"ם הסכים כאן עם רמב"ן, וכתב שלא ידע טעם הרמב"ם שלא מנה זה.
ומה דמות אעריך לכל דבריהם ותמיהתם, איך העיפו עיניהם ממה שמנה הרמב"ם מצוה זו מפורש ומבואר בספר המצות במצות לא תעשה רע"ט, וכ"כ בחבורו הגדול פ"כ ה"ד מסנהדרין לענין רוצח כלשון הספרי שלפנינו, ובפ"א ה"ד מחובל ומזיק, ובפתיחתו להלכות סנהדרין מנה זה במניין הלאוין הכל על הסדר דבר לא נעדר, ולא שייך לומר שהיה לפניהם נוסחא זו בספרי הרמב"ם, יען כי לא היה מספר המצות וסידור הענינים שלם ודבוק. אמנם כי אין נסתר משגיאה אף מי שכגובה ארזים גבהו.

ראין קרוץ ובשר אעצלם מן הדין

בקרונות של ציפורי. כיוס הקוף שמעשות הסירות ממקום אחר כתוס
שם: ובדרבי אמי. דהתם איכא רוב פעמים ורוב הטיר: בבעלת
בקרונות. דמעמד על הקרון: בשעת קרונות. שהסירות נתות
לעיר: בשדה לבהונה. כדקתמר וזוהו פעמים פעמים על מי מדם
כמרים עובדת שם לאלהות למיתר חורה אור

בקרונות של ציפורי היה מעשה וכדרבי אמי
דאמר רבי אמי והוא שהיתה סעדה של בני
אדם בשרץ עוברת לשם וכתיב יגאי דאמר ר
יגאי בבעלת בקרונות כשרה לכהונה בבקרונות
סלקא דעתך אלא בבעלת בשעת קרונות
כשרה לכהונה אבל פרש אחד מציפורי
ובעל הולד שתוקי כי היא דהכי אתא רב דימי
אמר זעירי אי הגינא ואמרי לה אמר זעירי
אמר ר חגינא הולכין אחר רוב העיר ואין
הולכין אחר רוב סעדה כלפי לייא דני נידוי
ורבי קביעי וקיימי אלא יהולכין אחר רוב
העיר והוא דאיכא רוב סעדה בהדה ואין
הולכין אחר רוב העיר בירידה ולא אחר רוב
סעדה בירידה מ"מ נזרה רוב סעדה אבו רוב
העיר. ורוב העיר נמי *אי דקא אזל איניש
ללבנה כל דפריש *מרוכא פריש *ילא צריכא
דקא אזלא אזדי לגביידו דדהה ליה קבוע
ואזיל וירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי
ומי בעינן תרי רובי *והתניא *חשש תרומות
כולן *מכרות בשר שרופה וארח מבורת
בשר נבלה ולקח מארה מהן ואינו יודע מאי
זה מהן לקח פסיקי אסור ובנמצא הלך אחר
הרוב כי היכא דשאין דלתות מרינה נעילות
ודקא אתי לה רובא מעלמא הוא אך וירא
*אעפ שדלתות מרינה נעילות *מעלה עשו
ביותרמן נופא אך וירא כל קבוע כמחצה על
מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא מנא ליה
לר' ירא הא אילימא משעת חטיות כולן
מכרות בשר שרופה וארח בשר נבלה
ולקח מארה מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח
פסיקי אסור ובנמצא הלך אחר הרוב הכם
לחומרא אלא *מרשעה צפרדעים ושרץ
אחר. בינתים ונגע באחד מהן ואינו יודע
באיזה מהן נגע פסיקי ממא הכם נמי לחומרא
אלא *מרשעה שרצים וצפרדע אחר בינתים
ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע
ברה"מ פסיקי ממא ברשות הרבים פסיקי טהור
ומוראריתא ממא לן *אמר קרא *וארב לו וקם
עליו עוד שתבוון לו ורבנן אמרי דבי ר' יגאי
פרש לורק אבן לו *הכי רמי אילימא דאיכא
תשעה כנענים *ואחד ישראל בינתים ותיפוק
ליה דרובא כנענים *ינדו אי נמי פלגא ופלגא
*ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה
ישראלים וכנעני אחד בינתים הכם ליה
כנעני קבוע ומכל קבוע כמחצה על מחצה
דמן איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה
כרבי יוסי ורב חנן בר רבא אמר רב הוראת
שעה היתה מתיב רבי ירמיה ליוחסין

מעמד

בקרונות שלו בעיר. ר"ל מכל מקום אינו מעמד בקרונות. אבל אם הוא בעל הקרונות כשרה לכהונה. כדקתמר וזוהו פעמים פעמים על מי מדם כמרים עובדת שם לאלהות למיתר חורה אור

פרש אחד מציפורי. דידעינן דלא דמן הטיר הוי מע"ש ציפורי מיר מרמוכה מפיתן לכהונה: הולד שתוקי. דטמר רוצה לה מכבר: וכי היא דבי אתא ר"ד מי אמר דיריו אמר רבי חגינא ואמרי לה. שלא הוכר רב דימי כאן אלא שיריי אמר רבי מעמא דמשעת חטיות וכדמפרש טעמא: הולכין אחר רוב הטיר. לכבוד: ואין הולכין אחר רוב הטיר כגון ממקום רחוק מן הטיר דבודאי מתמני הטיבה הוה לן מכבדין לזה מלפני לזה: רוקן כמרין: ובקיים לן כלפי לייא. כגון דיפוק הדנר הזה סוכנ: הני נידוי. רוב סעדה מידי ים לאלן מהן לפחד הרוב: הני. אל עיר: קביעי. ומתרגן לקמן על קבוע כמחצה על מחצה דמי ומפיק לן הטיר דבודאי מתני הטיבה הוה לן מכבדין לזה מלפני לזה: ולא אחר רוב סעדה בירידה. והכי קתמר אין הולכין אחר רוב סעדה בירידה דכיון דאיכא רוב הטיר: אבו רוב. אל עיר: קביעי. ומתרגן לקמן על קבוע כמחצה על מחצה דמי ומפיק לן הטיר דבודאי מתני הטיבה הוה לן מכבדין לזה מלפני לזה: ולא אחר רוב סעדה בירידה. הוי סעדה בירידה: אי דקא אזל איניש ללבנה. ר"ל אם אזל אדם לבנה: כל דפריש מרוכא. ר"ל מרוכא: ילא צריכא. ר"ל: דקא אזלא. ר"ל: אזדי לגביידו. ר"ל: דדהה ליה. ר"ל: קבוע. ר"ל: ואזיל. ר"ל: וירא. ר"ל: כל קבוע כמחצה. ר"ל: על מחצה. ר"ל: דמי. ר"ל: ומי בעינן תרי רובי. ר"ל: והתניא. ר"ל: חשש תרומות. ר"ל: כולן. ר"ל: מכרות. ר"ל: בשר שרופה. ר"ל: וארח מבורת. ר"ל: בשר נבלה. ר"ל: ולקח. ר"ל: מארה. ר"ל: מהן. ר"ל: ואינו יודע. ר"ל: מאי זה מהן לקח. ר"ל: פסיקי. ר"ל: אסור. ר"ל: ובנמצא. ר"ל: הלך אחר הרוב. ר"ל: הכם. ר"ל: לחומרא. ר"ל: אלא. ר"ל: מרשעה. ר"ל: צפרדעים. ר"ל: ושרץ. ר"ל: אחר. ר"ל: בינתים. ר"ל: ונגע. ר"ל: באחד. ר"ל: מהן. ר"ל: ואינו. ר"ל: יודע. ר"ל: באיזה. ר"ל: מהן. ר"ל: ונגע. ר"ל: פסיקי. ר"ל: ממא. ר"ל: ברה"מ. ר"ל: פסיקי. ר"ל: טהור. ר"ל: ומוראריתא. ר"ל: ממא. ר"ל: קרא. ר"ל: אמר. ר"ל: וארב. ר"ל: לו. ר"ל: וקם. ר"ל: עליו. ר"ל: עוד. ר"ל: שתבוון. ר"ל: לו. ר"ל: ורבנן. ר"ל: אמרי. ר"ל: דבי. ר"ל: ר' יגאי. ר"ל: פרש. ר"ל: לורק. ר"ל: אבן. ר"ל: הכי. ר"ל: רמי. ר"ל: אילימא. ר"ל: דאיכא. ר"ל: תשעה. ר"ל: כנענים. ר"ל: ואחד. ר"ל: ישראל. ר"ל: בינתים. ר"ל: ותיפוק. ר"ל: ליה. ר"ל: דרובא. ר"ל: כנענים. ר"ל: ינדו. ר"ל: אי. ר"ל: נמי. ר"ל: פלגא. ר"ל: ופלגא. ר"ל: ספק. ר"ל: נפשות. ר"ל: להקל. ר"ל: לא. ר"ל: צריכא. ר"ל: דאיכא. ר"ל: תשעה. ר"ל: ישראלים. ר"ל: וכנעני. ר"ל: אחד. ר"ל: בינתים. ר"ל: הכם. ר"ל: ליה. ר"ל: כנעני. ר"ל: קבוע. ר"ל: ומכל. ר"ל: קבוע. ר"ל: כמחצה. ר"ל: על. ר"ל: מחצה. ר"ל: דמן. ר"ל: איתמר. ר"ל: רב. ר"ל: חייא. ר"ל: בר. ר"ל: אשי. ר"ל: אמר. ר"ל: רב. ר"ל: הלכה. ר"ל: כרבי. ר"ל: יוסי. ר"ל: ורב. ר"ל: חנן. ר"ל: בר. ר"ל: רבא. ר"ל: אמר. ר"ל: רב. ר"ל: הוראת. ר"ל: שעה. ר"ל: היתה. ר"ל: מתיב. ר"ל: רבי. ר"ל: ירמיה. ר"ל: ליוחסין.

1 מגילה: נטס. 2 מגילה: נט.

מוסף רש"י

מוסף תוס'

יד: לא משום מזרמה כו' הא דלא תניא שמעון ומאלמי משום דלא שמעתי כו'. לקמיה פרק הייבו מגה קמא דמגה קמא נמי הכי אמר דמשום דאין בה אחד מכל אלו משיאין לכהונה. ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ וכן היה ר"ש בן מנסיא אומר כדבריו איזהו אלמנה עיסה כל שנטמע בה ספק חלל מכורין ישראל ממזרים שביניהם ואין מכורין חללין שביניהם והא אמרת רישא חלל כשר אר' יוחנן ממזר צוות והלל שרוק איבא ביניהו רנא קמא סבר כל פסול דקרו ליה רשתיק פסול והכי קאמר. ת"ק איזהו אלמנה עיסה כל שאין בה לא שתוק עבדי מלכים ולא שתוק חלל וקאמר ליה ר"ש הנך הוא דקא פסיל ליה בקולל אבל שתוק חלל כשר והא רשתיק. משום דלא איכפת ליה דקאמר ליה ר"ש בן אלעזר להנא קמא דר' מאיר אי משום דקא מקרי ליה רשתיק לא דקרו ליה חלל רשתיק אלא דקרו ליה ממזר שתוק חלל כשר ותניא איזך שתוק חלל כשר שתוק ממזר פסול לא קשיא הא ת"ק אליבא דר"ש דר' מאיר אי משום דלא מקרי ליה חלל רשתיק אלא דקרו ליה ממזר שתוק חלל כשר מיסתייא דלא מפקר ליה מקרי חני הא ר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול ותניא איזך שתוק חלל כשר שתוק ממזר פסול לא קשיא הא ת"ק אליבא דר"ש דר' מאיר אי משום דלא מקרי ליה חלל רשתיק אלא דקרו ליה ממזר שתוק חלל כשר מיסתייא דלא מפקר ליה מקרי חני הא ר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול ותניא איזך שתוק חלל כשר שתוק ממזר פסול לא קשיא הא ת"ק אליבא דר"ש דר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול. דוקא הכי אבל שתוק אבל אם אינו שתוק אלא דקרו ליה רשתיק לא. ולמאי דאמרת לא מיסתייא דלא מפקר ליה מקרי חני הא ר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול ותניא איזך שתוק חלל כשר שתוק ממזר פסול לא קשיא הא ת"ק אליבא דר"ש דר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול

בכעדשה אכילה נמי בכעדשה לענין מלקות כדאמרינן במעילה פרק קדשי מזבח וכן הדין לאיברים שלהן שמטמאין בכל שהן אף איסור אכילתן כן ורוקא במיתתן אבל בחייהן כיון שאינן מטמאין כך בשרץ אינה לוקה בפחות מכזית . דגרסינן התם א"ר יהודה אמר רב אכילת שרצים לוקה עליו בכזית מ"ט אכילה כתיבא בהו והא תני ר' יוסי בר חנינא קמיה דר' יוחנן והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור פתח הכתוב באכילה וסיים בטומאה מה טומאה בכעדשה אף אכילה בכעדשה וקלסיה רבי יוחנן אמר רב יוסף לא קשיא כאן במיתתן כאן בחייהן . ואקשינן על ר' יוחנן דקלסיה מיתיבי האיברין אין להן שיעור ואפילו פחות מכזית נבלה ופחות מכעדשה מן השרץ מטמאין ואמר ר' יוחנן אין לוקין עליהן אלא בכזית אמר ליה במובדלין דבר הכתוב פי' הא דקלסיה ר' יוחנן בשרצים הטמאין קאמר שהן מובדלין לטמא ומה טומאתן במיתתן בכעדשה אף אכילתן בכעדשה . והא דאמר ר' יוחנן בכזית בשאר שרצים מ"מ אלו ואלו אין רואין האיברין שבהן ככולן לאסור תערובתן במינו שלא נאמרו דברים אלו אפילו בשרצים המובדלים אלא ללקות על אבר שלהן אעפ"י שאין בו כזית בשר כאלו יש בו כזית . והרמב"ן ז"ל כתב בנחתך ממנו אבר בעיא ולא איפשטיא במס' נזיר גבי מלקות וה"ה לאיסור . ומיהו בריה דלא בטלה דרבנן הוא ולקולא וא"צ לומר מרוסק ונחתך ממנו אבר שנשמתו תלויה בו דודאי בטלה ונמצא בתשובה לרבינו הגדול ר' יצחק ז"ל אם נמצא מכל הרמשים בקדירה בין שנפל בחמין בין שנפל בצונן אם נפסק מאותו שרץ שיעורו בששים כשאר האיסורין שבתורה . ונשאל גאון ז"ל בעכבר שנפל לשמן של ביהכ"נ ואמר אם השרץ נימוח בשמן משערין ליה בששים בשמן רותח ומותר באכילה וא"צ לומר להדלקה ואי צונן הוא מעבירו במסננת ושרי אפי' באכילה ולא בעי ששים . ולגבי נרות ביהכ"נ אם הוא מענין שאסור אסור בהדלקה משום שנא' הקריבהו נא לפחתך ע"כ . ולקמן נאריך יותר בע"ה בדין זה שאמר הגאון בעכבר שנפל לקדירה רותחת אם אסור תערובתו בפליטתו אם לאו . שנינו במס' תרומה בפרק בצל שנתנו לתוך עדשים דג טמא שכבשו עם דג טהור כל גרב שהוא מהזיק סאתים אם יש משקל של עשרה זוז ביהודה שהן חמש סלעים בגליל . פי' בשנתערב גופו של דג טמא בתוך גרב של דגים טהורין דאוסר את השאר משום בריה דאלו מחמת פליטתו בטל הוא בששים כשאר האיסורין וכמו שכתבנו . וכדתנן בזמן שמכירו זורקו ואוכל את השאר והרוטב בנ"ט א"א בשנתערב בגרב גופו של דג אסור שלם דאוסר את כולן משום דבריה לא בטלה . וכן פי' רבנו שמשון ז"ל . ואם יש בדג האסור משקל חמש סלעים אוסר כל הגרב שמחזיק סאתים . וכתב רבינו שמשון ז"ל שבירושלמי מפרש שהוא אחד מתשע מאות וששים . וקאמר בירושלמי הורי ר' יוסי בעכברא אחד לאלף . כלומר מצא אחד לאלף והתיר . וכתב רבינו שמשון ז"ל דה"ה לתשע מאות וששים שהיה מתיר והאי דבעי שיעורא כל כך משום דבריה לא בטלה . ומכאן יש ללמוד דאע"ג דאמרינן בריה לא בטלה בתשע מאות וס' בטלה ואין ללמוד מכאן לשאר האיסורים שאמרו שאוסרין במשהו בגון דבר שיש לו מתירין שהרי אמרו דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל . ובבעלי חיים אמרו שור הנסקל שנתערב בין השוורים אפי' אחד בריבוא ימותו כולן . בסמים יין שאוסר בתוספתא דטיפה אחת של יי"נ אסורה ואוסרת כל יין שבחבית ושבבור . ומן הדברים שאוסרים בספיקן בכל מה שהוא ההיתר . איסור קבוע שנודע ונסר מקומו ואעפ"י שהאיסור מן הדברים שאינן אוסרים תערובתן בכל מה שהן . דתנן תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ואינו יודע מאי זה מהן לקח אסור ובנמצא הלך אחר הרוב לפי שכיון שמקומו ניכר אמרינן ביה כל קבוע כמחצה על מחצה דמי . אבל אם לא היה מקומו ניכר ונודע אין אומרין בכי הא קבוע דהיינו כל בימולי האיסורין אא"כ האיסור שנתערב הכל שבמנין או בריה או חתיכה הראויה להתכבד בפני האורחים אי נמי בע"ח וכמו שכתבנו למעלה אינן בטלין וכיון שאינן בטלין הוו להו בתוך תערובתן קבועין וכמחצה על מחצה דמי . דומה שאמרו כל קבוע כמחצה על מחצה דמי הם בשלקח הוא מן הקבוע לפי שהספק נפל לו בקבוע אבל אם לקח אחד מן הקבוע ונפל מידו או שהניחו במקום חוץ ממקום קביעותו ולא נודע אם מן ההיתר המרובה אם מן האיסור המועט אין זה קבוע שהרי לא נפל לנו הספק בקבוע אלא בפורש ובכל כי הא אמרינן כל דפריש מרובא פריש והיינו סיפא דתניא ובנמצא הלך אחר הרוב ואעפ"י שדלתות מדינה נעולות ואין בשר נכנס למקום זה אלא מאותן חנויות וכל שבא לכאן מאותן חנויות בא אפילו מותר דהא לא נפל לנו הספק בקבוע אלא בדפריש ומ וכדאמרינן בשילהי פ"ק דכתובות א"ר זירא אעפ"י שדלתות מדינה נעולות . וה"מ בשלא ראינוהו יוצא מן המקולין אבל ראינוהו לוקח ויוצא מן המקולין הרי נפל לנו הספק בקבוע ואסור וכדאמרינן בפ"ק דפסחים תשעה צבורין של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ולא ידעינן אי חמץ שקל אי מצה שקל היינו תשע חנויות . פרש ואתא עכבר היינו סופא ובנמצא הלך אחר הרוב . ועוד אכתוב יותר מזה בסוף השער השני של בית זה בע"ח איש איסור אוסר בריחו דגרסינן בפסחים פרק כיצד צולין אמר רב בשר שחוטה שמן שצלאו עם בשר נבלה כחוש אסור מ"ט מפטם ליה האי להאיך והדר האיך מפטם ליה להאי והא דנקט בשר שחוטה שמן שצלאו עם בשר נבלה כחוש לריבותא נקטיה לומר שאעפ"י שאין בשר הנבלה שמן אלא שנתפטם מריח שמנו של שחוטה אפ"ה אסור וכ"ש אם היה בשר נבלה שמן ולוי אמר אפי' בשר שחוטה כחוש שצלאו עם בשר נבלה שמן מותר מ"ט ריחא בעלמא הוא וריחא לאו כלום . מ"מ משמע דתרוייהו מותר בששניהם כחושין שהוא מותר דריחא כי האי לאו כלום הוא

רם והיא אסורה אף היא אוסר' את תערובת' כשאר האיסורים בין קלופה בין שאינה קלופ' שאין פליטתה של זו מי בצים אלא פליטת בשר .

כל הדברים הנפגמין במעמן והנבאשין אינם אוסרים תערובתן לעולם שלא אסרה תורה אלא נותני טעמים לשבח . אבל נ"ט לפגם מותר ולא זו בלבד שהרבר אסור פגום ובאוש אלא אפילו הוא מוטעם ומושבח בפני עצמו אם פוגם תערובתו אינו אוסר . כיצד חומץ יין נסך שנפל לתוך גריסין חכין . הרי חומץ זה פוגם טעמן של גריסין החכין ואעפ"י שהחומץ בפני עצמו מוטעם ומושבח . פגם זה שאמרנו לא שיפגום לגמרי עד שאדם קץ באכילתו אלא אפילו פוגם קצת אינו אוסר את תערובתו : קדירה שאינה

(לב מב)

במסכת חולין[45] וגם בפרק קמא דפסחים[46] בס"ד, ע"כ.

ובנמצא הלך אחר הרוב. ואף ע"פ שממקום קבוע לקחה מי שנפלה לו אפ"ה שרינן, דמכל מקום כשנולד למוצא ספק בחתיכה זו כדפריש נולד לו[47]. ואם תאמר, הכא דליכא למגזר כדלעיל סגי ליה בחד רובא. י"ל הכא גמי איכא למגזר נמצא אטו לוקח, **שיטה ישנה.**

מנא ליה לרבי זירא הא וכו'. ואיכא למידק דלקמן בעי נמי ומדאורייתא מנא לן, ומשני לה שפיר בין לקולא בין לחומרא וכדבעינן למכתב קמן בס"ד, וכיון שכן למה לן תו למימר דלגמריה ממשנה או מברייתא, אף ע"ג דלא שמעה משום משנה או ברייתא כיון דאיתא הכין באורייתא סגי, ולא ה"ל למבעי אלא מנלן מדאורייתא, דהא מצינו בכמה דינין מחודשין שהשמיענו האמוראים מכח הפסוק ולא מצינו להם רמז בדברי התנאים[48]. וי"ל דאה"נ, מיהו האמוראים מפרשים בהדיא בדבריהם מהי קרא מייתי להו, והכא נמי הוה ליה למימר שנאמר כו', אלא משמע דר' זירא הוציא זה הדין משום משנה, ולהכי לא אצטריך לאתויי קרא, ולהכי בעי מנא ליה לר' זירא כו', ושוב בעי עלה דמתניתין גופא ומדאורייתא מנלן כו'.

אילימא מתשע חנויות כו' התם לחומרא. פי', מדינא הוה לן למיזל בתר רובא לעולם ואפילו בלוקח, אלא דחכמים החמירו משום דהאיסור קבוע וידוע בדוכתיה חנות המוכרת בשר נבלה, להכי חשיב ליה כמחצה על מחצה. ומעיקרא הוה בעינן למפשט מהך מתני' משום דקתני ובנמצא הלך אחר הרוב, דאי טעמו דספקו אסור משום חומרא וכדכתיבנא למה לי למתני תו ובנמצא הלך אחר הרוב, פשיטא ודאי, דדוקא בלוקח הוא דאסרינן משום חומרא, אבל בנמצא הדרינן לדינא דרובא, אלא דמשמע דמדינא קאמר דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי[49]. ומשני **התם לחומרא.** ואשמועינן דבלוקח החמירו ולא בנמצא אף על גב דאיכא למימר דסוף סוף ממקום קבוע לקחה מי שנפלה לו וכדכתבינן בסמוך[50], כנ"ל.

אלא מתשעה צפרדעים כו'. כתב רש"י ז"ל (ד"ה אלא) משנה[51] היא במס' טהרות תשעה צפרדעים כו'. ובמשניות שלנו לא מצינו משנה זו כלל אלא תוספתא היא[52] והביאה הרב רבינו שמשון ז"ל בפ"ה ממסכת טהרות (מ"ב). וקשה דבתוספתא[52] מעיקרא תנינן תשעה שרצים כו', ושוב תנינן תשעה צפרדעים כו', והכא מייתי לסיפא מקמי רישא. ועוד דלא מייתי תלמודא לישנא דתוספתא, דבתוספתא הכי מתניא, ט' שרצים וצפרדע אחד בר"ה ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טהור, פירש אחד מהם לרה"י ספקו טמא לרשות הרבים ספקו טהור, ובנמצא הלך אחר הרוב. ט' צפרדעים ושרץ א' ברה"י ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספקו טמא, פירש א' מהן לרה"י ספקו טמא, לרה"ר ספקו טהור, ובנמצא הלך אחר הרוב. ונראה דלכך כתב רש"י משנה[51] היא במסכת טהרות, משום דתנן במסכת טהרות פרק ד' (מי"ב) ספק החולין זו טהרת פרישות, וכתב הרא"ש[53] טהרת פרישות לא נתברר. ויש מפרשים כגון תשעה

45. דף צ"ד ע"ב ד"ה ההוא טבחא דאמר.
46. דף ט' ע"ב ולפנינו ליתא שם בחידושים הנדפסים, ועיין ריטב"א ב"ב (כג: ד"ה מתיב רבי זירא) משכ"ב.
47. כ"ד הרא"ה לעיל ע"ש ומש"כ שם הערה 23.
48. עיין שערי יושר (שער ד' פרק א' ד"ה ועפי"ד יש מקום) מש"כ לבאר את דברי ר' זירא דכל קבוע כמחצה על מחצה בין לקולא ובין לחומרא שלא כדברי הראשונים בשיטמ"ק, ולפי"ז לבאורה מיושבת קושית השיטמ"ק כאן, ודו"ק.
49. בזה מיישב השיטמ"ק למה הביאה הגמ' את הסיפא של "ובנמצא הלך אחר הרוב", הרי ההוכחה היא מרישא דמתני' שם, וכן הקשה מנפשי' ההפלאה (ד"ה מנ"ל לר' זירא הא) דלמה הוצרך לאסוקי הך סיפא ע"ש מש"כ ליישב, ומש"כ ע"ד הסוכת דוד (אות כח-לו).
50. בשם השיטה ישנה לעיל (ד"ה ובנמצא הלך אחר הרוב) ע"ש הערה 47 משכ"ב.
51. לפנינו ברש"י הגירסא: תוספתא היא במס' טהרות. ומיושבת תמיהת השיטמ"ק בהמשך, מיהו משמע שלשיטמ"ק היתה גירסא אחרת ברש"י, וכ"ה בהמשך השיטמ"ק (בא"ד ומה שכתב רש"י) ע"ש הערה 54.
52. טהרות (פ"ו ה"ב) ע"ש ובירושלמי בפירקין (הלכה י').
53. ט"ס וצ"ל: הר"ש. דבפירוש הרא"ש שם הביא את פירוש הרמב"ם יע"ש, וכאן העתיק השיטמ"ק את לשון הר"ש כלשונו עד המילים הולכין אחר הרוב.

ולא נמלא בבית, הרי מבואר דשתוקי אם אזלא איהי לגבייהו אף בחיוק שאתה בבית לא משיב פירש כי אם קבוע ודבריהם מוכרח מרבא כ"ל ומ"ש בי"ד סי' ק"י סעיף ו' בהגה"ה ואם נתערבה כו' ונמצא ביצה ביניהם הבילה מותרת ע"כ נ"ל דגבי ביצה האחר לא נחשב ביתו עכ"ל:

ונראה שבזין דהא דמשיב הולד קבוע היינו לפי שנמצא אתה בבית וא"כ היכא דהשתוקי הלך למדינה אחרת ראוי להיות מיקרי פירש ולא מצינו מילוק בין שתוקי שבבית לו בשדה, והראיה שהביא בית מאיר מהא דכתבו תוס' גבי תיוקי מושלך דלא משיב קבוע האיל ולא נמצא בבית התם בתיוקי אם הוא בבית ולא פירש כלל ולהי הו"ל קבוע ממש כיון דכמה תיוקות פסולים בעיר ומספקא לן שמא זה התיוק הוא מתיוקות הפסולים וקבוע כמאה על מאתה אבל פעוה שילדה הולד משיב פירש אפי' אתה בבית כיון דאין הספק אלא שמא נתעברה מפסול וכיון דהתיוק משיב פירש הו"ל דין פירש אפילו בבית ודוק:

פרק יח

אמנם בשו"ת מוהרי"ע נראה דהולד לעולם משיב קבוע ואפי' היכא שאין אמו דנין על האם ע"ש בחלק אה"ע סי' י"ח במ"ש מוהרי"ן לב במ"ל שבאנוסים הקבועים מכמה דורות היה ראוי להקל משום דלפעמים אחד מעיר או אחד מאלף נושאים בעים כותיות והו"ל קבוע וכמאה על מאה וא"כ יהיה ספק ספיקא ספק אם זה היבם האנוס זוקק ליבום כו', וכתב עלה המוהרי"ע ז"ל נמצא לפי זה הוחיל ואמו מסופקים באמו של יבם זה או באם אמו ואם אביו ומעטמא דקבוע ממזקינן ליה בחזקת הבא מן הזרה שאעפ"י שהיה פורש ובא לכאן למקומות הללו לא מפני כן הוכשר שנאמר כל דפרש מרובא פרש מאחר שיש בו ספק בעיקר לידתו שנולד באיסור מחמת אמו הקבועה הרי הולד ספק בכל מקום שילך ספיקי עמו הא למה זה דומה לשתוקי דאמרינן רוב כשרים אזלה ומשום דקביע איסורא בלידתו דלמא אזלא איהי לגבייהו ואסר כדאמרינן בפ' עשרה יוחסין, ואם היו כאן עשרה מהם מסברא רובן כשרים דרוב כשרין אזל אחותיהם, ופשיטא דמשום דנייד חד מינייהו והלך לעיר אחרת לא הוכשר דספיקא קביעא בי' בכל מקום שילך, ואף זו כיוצא בו עכ"ל, ומבואר דס"ל למוהרי"ע דולד לעולם משיב קבוע משום דנולד בקביעות כל מקום שהולך ספיקו עמו (נג). ואחר העיון נראה דמ"ש הב"ש לחלק בין היכא דאמו דנין על האם ובין היכא דאין האם לפיכו משום דבשאמו דנין גם על אמו לריכין לאסור גם הולד, זה ודאי אין סברא לחלק מן התורה בזה וכמ"ש בס' בית מאיר אלא דנראין דברי הגאון נ"ב ולא מטעמיה:

רווחא שמעתא

(נג) בספר משפטי יעקב אלק ראשון סימן י"ג כתב ע"ז דנראה דאין מכאן הוכחה כלל שהמהרי"ע סומך על הנוב"י, דעיקר טעם המהרי"ע נזה משום דהספק נולד בולד כשהיה תחת אמו הקבועה, ונתחלת לידתו נולד בולד ספיקו עמו אם הוא מן האם הכשרה או הכותית, וא"כ עד כאן לא שייך זה, אלא כשעיקר הספק נולד לא מסתפקא לן אלא מחמת הספק דתערובות דאמו וכגוונא דמהרי"ע שאחרים מהן נשאו נשים כותיות, וולד זה הרי כולד הבא מן הזרה שאינו זוקק ליבום, וכיון שהספק נולד מתחלה בקביעות דאמו אמרינן דכל מקום שילך הולך ספיקו עמו, אולם בנידון הנוב"י מה שאנו מסופקים נולד הוא לא מחמת ספיקא דאמו עצמה, דאמו מצד עצמה לא הי' בכלל ספק מעולם דכשרה הי' אלא דמספקא לן מהיכן נתעברה אמו אם מכשר או מפסול, א"כ היכא דאיכא רוב כשרים אמרינן דכל דפרש מרובא פרש ואין נ"מ נזה מה שהיה קבוע אצל אמו, כיון דהספק לאו מחמת אמו הוא אלא מהיכן נטלתו אמו, ונזה שפיר כתב הנב"י דכל היכא דאין האם לפיכו ולא מספקא אלא על הולד, הולד לעולם מיקרי פרש עכ"ל ועיין שם מה שהאריך עוד בזה.

אמנם נראה בזה לפי מ"ש הרשב"א בת"ה וז"ל. ומה שאמרו כל קבוע כמחצה על מחצה דמי היינו מילי בשלקח הוא מן הקבוע לפי שהספק נפל לו בקבוע. אבל אם לקח אחד מן הקבוע ונפל מידו או שהניחו במקום חוץ ממקום קביעתו ולא נודע אם מן הראיתר המרובה או מן האיסור המועט אין זה קבוע שהרי לא נפל לנו הספק אלא בפירש, ובכל כי האי אמרינן כל דפרש מרובא פרש, והיינו סיפא דתניא ובנמצא הלך אחר הרוב ואעפ"י שדלתות מדינה נטולות ואין בשר נכנס למקום זה אלא מאותן חנויות וכל שבא לכאן מאותן חנויות בא אפ"ה מותר, דהא לא נפל לנו הספק בקבוע אלא בדפרש וכדאמרינן בשלהי פ"ק דכתובות א"ר זירא אע"פ שדלתות מדינה נטולות וה"מ בשלא ראינו יולא מן המקולין אבל ראינוהו לוקח ויולא מן המקולין הרי נפל לנו הספק בקבוע ואסור כו' עכ"ל, וכ"כ בשיטה מקובצת לכתובות שפ"ק שם וז"ל ובנמצא הלך אחר הרוב ואע"פ שממקום קבוע לקחה מי שנפלה לו אפ"ה שרינן, דמ"מ כשנולד למולא ספק בתחיכה זו כל פרש נולד לו עכ"ל, ומבואר דין קבוע דספיקו אסור היינו דוקא ספיקא דלוקח וספיקו אסור אפי' לדידן, אבל אם נפל מן הלוקח מוחר למולאה כיון דביד המולא נולד ספק כל פרש. ואף ע"ג דודאי מן הלוקח דאזלא איהו לגבייהו:

ולפ"ז אחי שפיר הו"ל הולד קבוע דאורייתא ומשום דהאשה שנתעברה במקום הקביעות אית לה לאשה דין לוקח על העובר, והו"ל הלקחה את העובר ממקום הקביעות, וכיון דהאשה היא הלוקח לפיכו אסור לכ"ע, אבל אם אין באם לפיכו דהיא הלוקח אע"ג דהעובר ודאי ממקום קביעות בא כיון דלדידן הו"ל פירש וולד הספק כל פרש א"כ הו"ל כנפל מן הלוקח, דכיון דאין הלוקח לפיכו מוחר בפירש ומשום דקבוע דאסור איכו אלא מחמת ספיקו דלוקח שלקח במקום הקביעות וספיקו דלוקח אסור אפילו לדידן והאם הטוב כלוקח: וכמ"ש, אבל אם אין האם לפיכו שהיה דין לוקח על העובר אף ע"ג דודאי בא ממקום הקביעות וכמו בנפל מן הלוקח וכמ"ש דמותר וכמ"ש הרשב"א, והא דאמר רבא פ' ו' יוחסין מאי אמרת דאמא אזלא איהי לגבייהו והו"ל קבוע היינו משום דהתם מייתי שהאם לפיכו וכמ"ש רש"י שם ומילוק דאם לפיכו הוא דאורייתא ומשום דאם על עוברה כד אזלא איהי לגבייהו במקום הקביעות הו"ל לאם על העובר דין לוקח וכמ"ש, ודין לוקח דספיקו אסור לכ"ע אם לוקח לפיכו הוא דאורייתא ודוק היטב (נד), ובירושלמי ספ"ק דכתובות ר' שמואל בר רב יצחק בעי מעתה אין שתוקי כרבן גמליאל וכר' אליעזר אלא כר' יהושע חזר ואמר יש שתוקי כר' גמליאל וכר"א בשותקת ואפילו תימר במדברת באומרת איני יודעת ע"ש והיינו דר"ג ור"א סברי נאמנת לומר לבעל נבעלתי ואיכ אין שתוקי, ומסיק דיש שתוקי באומרת איני יודעת או בשותקת, ולכאורה הוי מלי למימר נמי יש שתוקי באיהה לפיכו למבדקה, והרמב"ם בפ' ע"ו מאיסורי ביאה וז"ל פעוי שנתעברה בזנות אמרו לה מהו העובר הזה או הילוד הזה אם אמרה בן בעל הוא ולישראל נבעלתי הרי זו נאמנת והבן בעל ואעפ"י שרוב העיר שזינתה בה פסולים, ואם לא נבדקה אמו עד שמתה או שהיתה מרשת או אלמנת או שוטה הרי זה הילוד ספק ממזר ע"ש, וא"כ בירושלמי למה שבק שתוקי שאין האם לפיכו:

ולפי מ"ש ניחא דכיון דשתוקי רוב כשרין אזלה וכדאי' פ' עשרה יוחסין אלא היכא דאזלא איהי לגבייהו הו"ל קבוע והיינו דוקא אם האם לפיכו דהאם בשעה שנתעברה הוי לה דין לוקח וספיקה אסור אפי' לדידן, וכדינא דקבוע דבלקח מן הקבוע אסור לכולי עלמא, אבל אינה לפיכו אע"ג דידוע שלקחה

רווחא שמעתא

(נד) עיין נחלות הגר"ן טראפ ז"ל ע"מ כתובות בענין רוב וקבוע מה שפלפל בדברי הש"ס ע"ש.

אין אדם עשוי ליתן משלו בשם אחר ועוד שאם אתה חושדו בכך הרי אתה חושדו בעו"ג גמור שמכוין להבשילו ולהעבירו• בד"א במי שאינו חשוד על הגזל אבל חשוד על הגזל ב"ש שהוא חשוד על החליפין וכמ"ש והנותן למי שרוצה בתקנתו חושש לחליפין בדרך שאמרו בפונדקית ובחמותו • ומיהו אם הפקיד אצלו דבר להחזירו לו בעין אינו חושש דכיון שאינו דבר המתקלקל אצלה לא תחליפנו ולא תמיר אותה • המשלח ביד עו"ג אפי' בשר ובלא חותם אם אותו מקום מעבר לרבים שהוא חושש שאם יחליף יראו אותו הרבים אפשר לומר שהוא מותרת משום דמירתת • דתניא בפ' אין מעמידין בראשונה היו אומרים יין של עין כושי אסור מפני בורתמן רוקא ושל בדקתא אסור מפני כפר פרשד ושל שגדור אסור מפני כפר שחליים • חזרו לומר חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות• ואקשינן סתומות מותרות ורימנהו השולח חביות של יין ביד כותי וציר ומוריים ביד עו"ג אם מכיר חותמו ומתמו מותר ואם לאו אסור • ופרקינן אמר רבי ירמיה בין הגיתות שאני כלומר שהרבים מצויין בדרכים ומתיירא לפתוח וליגע • ושנינו בתוספתא של מס' דמאי בפרק הלוקח ירק השולח ביד עמי הארץ וביד הכותי הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעי' השולח ביד נכרי ה"ז חושש משום מעשרות ומשום שביעית אבל חמרי עו"ג המדודין מן הגורן לעיר אינו חושש משום מעשר ומשום שביעית מפני שבחזקת המשתמר • ומכאן יראה למי ששלח בשר מן המקולין ביד עו"ג ובלא חותם וישראלים רבים מצויין שם הרי זה מותר דנכרי רתותי מירתת • והמחמיר תבוא עליו ברכה • ועוד יתב' בשער שלאחר זה דין בשר הנמצא ביד נכרי בלא סימן במקום שרוב המקולין של ישראל • והעתה נבאר דין מי שלקח מן המקולין שמוכרין שם בשר שחוטה ובשר טרפות ונבלות• ואינו יודע מאיזו מהן לקח • ודין מי שלקח בשר מן המקולין ואח"כ נמצאת טרפה במקולין ואינו יודע מאי זה לקח• ודין בשר שנתעלם מן העין ובשר שנמצא מושלך בלא סימן וכ"ש שנמצא ביד נכרי בלא סימן• שנינו בברייתא *תשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ואינו יודע מאי זה מהן לקח אסור ובנמצא הלך אחר הרוב וטעמא דהא מילתא משום דכל קבוע במחצה על מחצה דמי וכיון שיש שם אחת ידועה וניכרת מוכרת בשר נבלה הרי הנבלה אינה בטלה ברוב ואעפ"י שאין שם חתיכה הראויה להתכבד בפני האורחים אלא זרתיכות קטנות או חתיכות גדולות יתר מכדי חתיכה הראויה להתכבד בה בפני האורחים משום דכל איסור שנודע מקומו וניכר אינו בטל והרי הוא קבוע בתוך ההיתר ואינו בטל וכמו שנתבאר כבר למעלה בשער שלפני זה בדברים שאינן בטלים ברוב ל וכן איסור *חשוב כחתיכה הראויה להתכבד בפני האורחין וכן בעלי חיים אינן בטלין והרי הן בתערובתן כאיסור קבוע• וכמו שנתבאר שם וכיון שכן כל שלוקח ממקום שיש שם איסור קבוע כאחד מכל אלו הרי הן כמחצה על מחצה • ואם אינו יודע מאי זה מהן לקח הרי זה אסור •

ובנמצא

ומתיר כך מולד בה ספק על עותה שעה שהוא פירסה בידי שלוקח מהן ס"ל ספק זה אינו מחודש אלא נעלמה הוא שתחלה היה נעלם מאני שייתי סבור שכולן מותרות וכשנתברר שאחד אסור אינני מילתא לאפרש שבשעת מקח חתיכה זו כשפירסה מהן בתוחה שעה היה ספק שלה וזה כתוב עוד כתב דחתיכה חשובה של בשר חי אסרת הערוכתה אפי' בתלוף כדין חתיכה הראויה להתכבד בה בפני האורחין ע"כ ואינו נכון שאין דין חתיכה הראויה להתכבד בה בפני האורחין אלא בשהיא ראויה עכשיו להתכבד בה כגון שנתבשלה אבל כשהיא חיה לא :

נרסין

במחצה על מחצה• מצא בשוק בשר הרי הוא טהור • חזקה מן הרוב פירש שהוא בשר • שכל הפרוש מן הרוב הוא פרוש • זה שלקח נפל לו ספק בקבועה • אבל זה שמצא בשוק לא נפל לו הספק בו אלא בפורש • ולפיכך מצא ביד אחד אעפ"י שהרבר ידוע שאין לוקח בשר אלא מן המקולין והוא אינו יודע מאיזה לקח טהור שבפורש נפל לו הספק • בד"א שלא ראה אותו יוצא מן המקולין אבל ראה אותו יוצא מן המקולין באותה שעה נפל לו הספק ונמצא שבמקום קבוע נפל לו הספק ואסור • ויראה לי שלא אסרו אלא בזמן שהיא בפני עצמה אבל אם נתערבה באחרות בטלה היא ברוב משום טפק ספיקא • ולפיכך מי שלקח בשר מן המקולין ואפי' דודלי מי שלקח מן הקבוע לקח אלא שלא נולד לו הספק בעודנו קבוע. אלא נפרש ומשום כך טהור ואעפ"י שידעו בביאור שלקחו מי שלקחו מן הקבוע שאין בשר טהור ביניר אלא בשוקין וכן פירשו רבותינו הצרפתים בתוספותיהם גבי ספיק דאמר וכי בשביל שובא שעשה שלא כהוגן נאבד את המקולין : **עוד** שם עוד הכא דתחיכה המוכה כו' :

אמר הבותב כבר כתבתי למעלה שזה לא שמעתו מעו"ש לאחד מן הרמ"ים ואיך שהם כל מזון ולא פירשו לנו . ועוד כי ראויה להתכבד בה בפני המורחים מצד חביבות הוא שחשובה היא כיון שראויה להתכבד בה ואע"כ אפילו עכשיו חשיבותה עליה וכדבר שבמין בחבילי תלקן דמצד חביבותן אינן בטלין ותחיכה הראויה אף היא חשובה היא אפי' בחיותה שיבשלה ויתכבד בה בפני האורחין: **עוד שם** עוד כתב החשוד לאכול נבילה של נכרים כו' : **אמר הבותב** מיבמא נראין דבריו לפשטן יומר מדברי המחבר לעפ"י שנראה שלא כיון יפה לפעם פיסחמוני דקאמר : ואני אסייע דבריו מהוך הירושלמי

דגרסינן

נתפס על דבורו דתנן בפ"ך של מס' דמאי האומר למי שאינו נאמן המעבירו קח לי ממי שהוא נאמן מאים שלו נאמן עליו ונראה דלא עיין בה שאין דברים אלו אלא דוקא בשהברה לי מאים שלוי אבל הוא שאמר לו מעצמו מאים שלוי קיימי דיין דמנפשיה קאמר מפשר דמי לאיסתמוטי ולא מהימן : שם כתב דמי שאסור לאכול נבילה של נכרים מיתר לו לאדם לתת נבילה כשרה לבשל לו דאינו חוזר להחליף אבל אמר לו בשל לי נבילה אינו רשאי לסמוך עליו ואפילו שמעיד לו עליה שהיא כשרה כיון שהוא חשיד ע"כ ויש לכתוב דהני מילי במילתא דשייכי בה אבל במילתא דלא שייכי בה כגון שבא להעיד על גבינה אחרת נאמן דליתה להסיא דרבי מאיר דאמר התם בבכורות כתשוב בדבר לא דנו ולא מעידו . ולא לו לכתיב לנוחבר הזה במקום זה מכנה אחרת של מס' דמאי שמיכה לזו שאמרו שם הלכה לעיר ואינו מכיר אדם שם ואמר מי כאן נאמן מי כאן נאמן מים שלוי נאמן הרי זה נאמן ומאמרינן עלה בגרייתא דדוקא שלא בשמיו ומקשינן בירו שלמי יער אחד נאמן בתמיה כלומר כיון שבל נופי הוא בא להעיד שם בשר שם לא הוקר ע"א נאמן והשיבו קל הוא שהקלו חכמים בלכשלמי ובתוספתא אמרינן עלה דדוקא בשמין מלך אדם שם ובשלא שהה שם ל' יום דאפ"ה דוקא בתרומה ומעשר אבל בשביעית וטהרות אינו נאמן

דעוד נראה מדברי הרמב"ם בפרק תשע חנויות כלן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה דקיי"ל דאם לקח מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח אסור דהוא ליה קבוע דחשיב מחצה על מחצה וכנמצא הלך אחר הרוב דהולכין על שעה זו שלקח הספק והו"ל פירש ואזלינן בתר רובא ולפי מה שכתב בענינים אלו ס"ל אם היו בעיר זה עשר חנויות מיוחזקות לו כלן בבשר שחוטה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי היא ואחר כן נתברר לו שלא מהחנויות אלו בשר נבלה הרי זה שלקח מותר שבשעה שנולד הספק בשר פירסה זו ואזלינן בתר רובא ע"כ ואנב הרמב"ם אמרי וליתה וכדמעייתה בה שפיר מסנתת להו דלא דמיין כלל דאלו בנמצא דאזלינן בתר רובא הספק שנולד לנו על שעה זו על חתיכה זו עם היות החנויות ברורים שלין בהם ספק והספק שעליה היה עלי שעה זו ולא על שעת פרישה מן החנויות אבל בשר שיקח מן החנויות בעודן כלן מחזקת היתר כשנתברר שאחת מן החנויות אסורה אין תורת הספק הזה על שעה זו שאין הולדה הספק מלך עלמה אלא מלך ברירת החנויות שנתברר עכשיו שאחד מהן אסורה

ובנמצא

הלך אחר הרוב אינו אלא בשלא נודע מילתא לנו אבל אם נודע מילתא לנו אפילו בשעה שלקח אינו אלא כמו שנתבאר בנמצא

משום דלמיקם לעצורי לתבריה כמ"ל לא הוי סכר (ה) אסור כיון דלמיחתך לאומתן כמנקרים מן הכסף מקל כמחוקה מס מרפה יהא אסור לקח: **שאמר** רב בשר שמן שמקלים מן הכסף. פירוש שמה שלא רוצה לפיו הוי שומן מן שאלתו אסור שמן כמחלב בנבלה דמיחשינן שמן דבר שובר כפלה לו דומה (דף מב:) וכפ"ק דמסכת חולין: **מקלין.** כיון דמשמנים: **בשר שובר טבכים שלא.** פירוש בחתוכה מתמעטים לאכל בשר אסור דמה שמנים שמן מרפים הכלוי: **מפקין אסור.** דמפקין לן מקלין בחתיכה דומה (דף מב:) וכפ"ק דמסכת חולין (דף נ"ר מ"ה)

רש"י דבר זה מצו ג' נפשות מישראל (מר ווטרא בריה דרב נחמן דהה אזל מסכרא לבי חוזאי ורבא ורב ספרא הוו אזלו מבי חוזאי לסיר פגעו אהדדי אמר לה מהו לבמה. לרבא לאכרוזי טלי האי אבר ליה בר ספרא לא הוה דעיון דקאמר מר אי הוה דעיון מפי הוה מרדעון אבר ליה רבא מאי מעמא אמרת ליה הבי דאחלישתיה לדעתיה אמר ליה והא קא מפקע אנפשיה) אמר רב בשר הנעלם מן העין אסור מיתיבי מקלין ומבחר ישראל בשר א' הנמצא ביד עובר כוכבים שאני ה"מ דשע"ר בולן מכרות בשר שרוטה וארח מכרת בשר נבלה לקח מארח מקן. ואינו זרע מאיזה מקן לקח מפקין אסור דבנמצא הלך ר' אחד דרוכ הבא נמי בנמצא ביד עובר כוכבים ומסקינא אלא רב הכי אבל בישא אב"א בשעורות דלא אעלם עינה מינה ואב"א בצרור וחתום ואב"א דאית ליה סימנא כי פסקלה כי דא דרבה בר רב הונא מתרף ליה אחלת קרנתא וקל"ל בוחרתא דרב: רב חייא בר אבין איתבר ליה כרכשא בני רבי אתא לקמיה דרב הונא אל"א איה לרסמנא בניה אל"א איה לרבטבעות ? עינא בניה אל"א אין אי הכי זיל שקול רב הונא חוואה איתבר ליה נבא דבשרא אתא לקמיה דרב נחמן אל"א איה לך סימנא בניה אל"א איה לך מבעיות עינא בנויה אל"א אין אי הכי זיל שקול אדר בא מרישא הוא אמינא סימנא עדיף מבעיות עינא דהא מתרחין אבראה בסמנין "ולא בבעיות עינא השתא דשמעתא להני

שמעתא

מכרין לה כמה כדרבא דאמר רבא דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מעם הארץ נמצא לוקה ומכ

ספק נגרמו הבית שעתה. ואם תאמר כלי בר היכא קאי לי כדשמא אם כמין נפל לבור וכמאן (מכות פ"ו ע"ב) כל הפקוקים ומפקיר הפקירם אמתה יכול להבריח בדשמא סיחוד מקמא ומן עמר מלי מקמי שהמלים כמין נפל לבור וכמאן (מכות פ"ו ע"ב) כל הפקוקים ומפקיר הפקירם אמתה יכול להבריח בדשמא סיחוד מקמא ומן עמר דגרוגרת חולה ונכרלם יכול לפרש בדשמא סיחוד מקמא ומן עמר דגרוגרת חולה ונכרלם יכול לפרש בדשמא סיחוד מקמא ומן עמר דגרוגרת חולה ונכרלם יכול לפרש בדשמא סיחוד מקמא ומן עמר

ובא כהן והציץ בו לידע אם זכר הוא אם נקבה הוא ובא מעשה לפני רבמים ומיחרתו מפני שחולדה ובדולם מציון שם והא הבא הוראי הטילה וספק גרדוהו וספק לא גרדוהו הוא שערא וקאתי ספק ומצאיא מידי וראי "לא תיבא שהמילה נפל לבור אלא אימא שהפילה כמין נפל לבור הוי ספק וספק והא לידע אם זכר הוא אם נקבה הוא קתני הכי קאמר לידע אם רוח הפילה אם נפל הפילה ואם חמצא לומר נפל הפילה לידע אם זכר הוא ואם נקבה הוא ואבעיא הרמם ראי ווראי הוא בין חולדה ובדולם מציון. שם ודאי גרדוהו בהיא שערא נהי דשיורי משייורא מינרר מירה ודאי גרדום בהיא שערא (לישנא אחרינא נהי דראי אכלום לא אמרינן ודאי גרדוהו לחדייהו אמרינן) ומי אמרינן אין ראשיין שבא גרדה חולדה והא קתני סיפא "מה שמשייר ציצנה שלא יהא צריך בדיקה אחרי. אבר אביי לא קשיא הא בארבעה עשר הא בשלשה עשר בשלשה עשר רשיריה ריפתא בכולהו בתי מצנעא אבר רבא וכי חולדה נביאה היא דידעא דהאיהו ארבעה ולא אפי עד לארבעה ומשייר ומטבא אלא אבר רבא מה שמשייר ציצנה שבא חבוטל חולדה בפנינו והא צריך בדיקה אחרי תניא מורחת הדבא הרוצה לאכול תמיד אחר בדיקה כיצד יעשה מה שמשייר ציצנה בצנעה שלא חבוא חולדה ותיטול בפנינו והא צריך בדיקה אחרי רב מרי אבר גוירה ישמא יניח עשר וימצא השע ?"חשע ציצוריין של מצה וארח של חמץ וארא עכבר ושקל ולא דעיגון אי מצה שקל אי חמץ שקל היינו שע חעיות פירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא "דתנן *"חשע חעיות "כולן מטרין בשר שרומה וארח מטרת בשר נבלה ולקח כארח מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח לסיפיו אסור ובנמצא הלך אחד הרובן שני ציצוריין אחד של מצה ואחד של חמץ ולפנינו שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ואחו שני עכברים אחד שקל מצה ואחד שקל חמץ ולא דעיגון הי אלאי עייל והי לדאי עייל היינו שתי קופות *"דתנן "ישתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפנינו שני סאין אחד של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מתרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה אימור דאמרינן שאני אומר

בתרומה דרבנן. ממן הזה: ולא ידעינן אי לחאי על לאי מלכיכין בדיקה בתרייהו מי לא: היינו שני שבילין. מהם דמן גו שני מבלין מלגא למיפסק: אחד טמא. קבר מועל ע לגחמו ומטלא לחם כולו ומן שוכר ע לגלא יאכל: והלך ועשה טהרות. עבר

ובא כהן והציץ בו לידע אם זכר הוא אם נקבה הוא ובא מעשה לפני רבמים ומיחרתו מפני שחולדה ובדולם מציון שם והא הבא הוראי הטילה וספק גרדוהו וספק לא גרדוהו הוא שערא וקאתי ספק ומצאיא מידי וראי "לא תיבא שהמילה נפל לבור אלא אימא שהפילה כמין נפל לבור הוי ספק וספק והא לידע אם זכר הוא אם נקבה הוא קתני הכי קאמר לידע אם רוח הפילה אם נפל הפילה ואם חמצא לומר נפל הפילה לידע אם זכר הוא ואם נקבה הוא ואבעיא הרמם ראי ווראי הוא בין חולדה ובדולם מציון. שם ודאי גרדוהו בהיא שערא ריפתא דמשייר. מה שמשייר ציצנה שלא יהא צריך בדיקה ארחי. אבר אביי לא קשיא הא בארבעה עשר הא בשלשה עשר בשלשה עשר רשיריה ריפתא בכולהו בתי מצנעא אבר רבא וכי חולדה נביאה היא דידעא דהאיהו ארבעה ולא אפי עד לארבעה ומשייר ומטבא אלא אבר רבא מה שמשייר ציצנה שבא חבוטל חולדה בפנינו והא צריך בדיקה אחרי תניא מורחת הדבא הרוצה לאכול תמיד אחר בדיקה כיצד יעשה מה שמשייר ציצנה בצנעה שלא חבוא חולדה ותיטול בפנינו והא צריך בדיקה אחרי רב מרי אבר גוירה ישמא יניח עשר וימצא השע ?"חשע ציצוריין של מצה וארח של חמץ וארא עכבר ושקל ולא דעיגון אי מצה שקל אי חמץ שקל היינו שע חעיות ופירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא "דתנן *"חשע חעיות "כולן מטרין בשר שרומה וארח מטרת בשר נבלה ולקח כארח מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח לסיפיו אסור ובנמצא הלך אחד הרובן שני ציצוריין אחד של מצה ואחד של חמץ ולפנינו שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ואחו שני עכברים אחד שקל מצה ואחד שקל חמץ ולא דעיגון הי אלאי עייל והי לדאי עייל היינו שתי קופות *"דתנן "ישתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפנינו שני סאין אחד של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מתרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה אימור דאמרינן שאני אומר

ויעקיבהו מתחיה על המה: שתולדה ובדולם מצויין שם. ובמה מוד מולדים ומולדם מומה לפה הוא ומלולהו לחוץ לו: דוח הטילה. מפיר מלא דוח ואם מתמא לומר נפל היה לומר לכל אלה מלכך אמא דוח הוא ואנר ואין כאן לא נומאה: מידי ראי "לא תיבא שהמילה נפל לבור אלא אימא שהפילה כמין נפל לבור הוי ספק וספק והא לידע אם זכר הוא אם נקבה הוא קתני הכי קאמר לידע אם רוח הפילה אם נפל הפילה ואם חמצא לומר נפל הפילה לידע אם זכר הוא ואם נקבה הוא ואבעיא הרמם ראי ווראי הוא בין חולדה ובדולם מציון. שם ודאי גרדוהו בהיא שערא ריפתא דמשייר. מה שמשייר ציצנה שלא יהא צריך בדיקה ארחי. אבר אביי לא קשיא הא בארבעה עשר הא בשלשה עשר בשלשה עשר רשיריה ריפתא בכולהו בתי מצנעא אבר רבא וכי חולדה נביאה היא דידעא דהאיהו ארבעה ולא אפי עד לארבעה ומשייר ומטבא אלא אבר רבא מה שמשייר ציצנה שבא חבוטל חולדה בפנינו והא צריך בדיקה אחרי תניא מורחת הדבא הרוצה לאכול תמיד אחר בדיקה כיצד יעשה מה שמשייר ציצנה בצנעה שלא חבוא חולדה ותיטול בפנינו והא צריך בדיקה אחרי רב מרי אבר גוירה ישמא יניח עשר וימצא השע ?"חשע ציצוריין של מצה וארח של חמץ וארא עכבר ושקל ולא דעיגון אי מצה שקל אי חמץ שקל היינו שע חעיות ופירש ואחא עכבר ושקל היינו סיפא "דתנן *"חשע חעיות "כולן מטרין בשר שרומה וארח מטרת בשר נבלה ולקח כארח מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח לסיפיו אסור ובנמצא הלך אחד הרובן שני ציצוריין אחד של מצה ואחד של חמץ ולפנינו שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ואחו שני עכברים אחד שקל מצה ואחד שקל חמץ ולא דעיגון הי אלאי עייל והי לדאי עייל היינו שתי קופות *"דתנן "ישתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפנינו שני סאין אחד של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מתרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה אימור דאמרינן שאני אומר

ויכל ומלדכנו חמרו: הקבוע אם דמדאוריתא לא חשיב קבוע אלא כשקא לאיסור יודע כמקומו ולכבי נמי גזיע הוס עפי אמתא יקח מן הקבוע מבמקומו כיון שלון. לאיסור יודע. אך מנוגע דמדרבנן כדיקה. אמן לעמי הקופה לא תלי ביל דמוקי בעיולי הגרן (נמות פט.) לאך דשמי קופות כגרבו מולין. מל הכרומה לא כל יוחנן דלא בני הוס רבייה לגרייה אלא מלגם מלגם מלגם

[illegible]

[illegible]

[illegible]

דקרמה לאיש ושמה. אלא מפוקפת. הוא מלי לאו למיתר דאיכא כתובין ומתקן לפי כל סמנים. נרתה אלא מפוקפת בו לא נשמה דלאן לעשות מתר שהרי עשו אותן אות כשר לפיכך עוד לעמד אם הכנסו מעשה לעשות כמו שדיבו אי עלמא הן מספק: אפי' מן הכתובים וכן בתמרוכים. ואלא אלו תפיל מלרבנים הרי מדוף בכל דלא הוי מלי דכר ויל"ל משום דכבאם תחתם לשבר הכלי מתרמי שיבו בשעת אמרתם ומשעה קבלה ובו גם אם לן לאיתם אחת אמרתם אלא אם כתב כתחתם כסוף פרקין בתחר אמרו אמת המסור מדים ומהר מקלר אלא אם אחר מן הכתובים ואחר מן אלהיהם ואחר מעמדם עמהם לפיכך יחיו: אלא אם לן מיתם אחת אמרתם ואלא לא לאיתם אחת אמרתם אלא אם לאותם יחיו אלא אם לן מיתם אחת אמרתם אלא אם לאותם אחת אמרתם

לישבע נאנסו דהא אמר החזרתיו, מכל מקום כיון דאותה שבועה של החזרתיו מצי משתבע וקודם שאמר החזרתיו הוה מצי למימר נאנסו אמרינן מגו משבועה לשבועה משבועה דרבנן לשבועה דאורייתא מא, ולא דמי להך דקדושין דמייתי לעיל (סימן קצא) מב והשתא דתקון רבנן שבועת היסת וכו' דמשמע דאף בשבועה דרבנן לא אמרינן מגו, לא דמי האי דלא הוי משבועה לשבועה דלא הוי מגו חשוב כיון שהוא טוען טענה שאינו צריך שבועה והמגו צריך שבועה ולכך בהך דקדושין לא אמרינן מגו, אבל הכא דהטענה שטוען צריך שבועה וגם בטענת המגו צריך שבועה וטענת המגו מעליא טפי שאינו יכול להכריע מג אמרינן מגו:

קצו מצינו מגו אף בדבר שטענתו יותר טובה מטענת המגו, פ"ב דכתובות (טו:) גבי שדה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו דנאמן במגו דאי בעי אמר לא היתה של אביך מעולם, ופר"י ע"ה דמיירי בשתבעו מד ואם כן טענתו של מגו לא חשיבא כמו טענה של ולקחתיה ממנו, דהא בטענה של ולקחתיה ממנו לא מצי הבן לידע דלא ידע אם אומר אמת, אבל בטענה שלא היתה של אביך מעולם ידע הבן האמת דהא מיירי בשתבעו מה:

מא כ"כ התוס' ב"ב הנ"ל.

מב מד' קושטא וכ"י מנ. בדפוסים „להך דאמרינן והשתא".

מג „לומר שטרך בידי מאי בעי" (הוספת ד' ורשא).

מד כ"כ התוס' שם ד"ה ומודה וב"ב (נב ב) ד"ה דברים, אבל לא משמו של ר"י.

מה כוונתו דבטענה שהוא טוען עכשיו ליכא העזה אבל בטענת המגו איכא העזה דהבן יודע האמת, הרי דאמרינן מגו ממעיז לשאינו מעיז, והש"ך הק' ממש"כ רבינו לעיל (סימן קפח) דלא אמרינן מגו דהעזה, ומחלק דדוקא במגו דכפירה דהיינו כשחבירו מפקיד אצלו או הלוה לו שהאמינו תחילה אז הוי העזה גמורה, משא"כ כשלא הפקיד אצלו כמו גבי עיזי דאכלי חושלי או גבי שדה זו של אביך היתה לא הוה העזה. עוד תי' הש"ך דדוקא לענין פטור שבועה לא אמרינן מגו דהעזה, דלענין פטור שבועה בעינן מגו ברי וטוב, אבל לפטור מממון מהני אף מגו דהעזה דקשה להוציא ממון. והתומים הקשה ע"ז, דא"כ לא הו"ל לרבינו לסתום ולומר דל"א מגו דהעזה דמשמע דבכל ענין לא אמרינן, לכן חידש התומים, דהעזה אין פירושו שאינו רוצה להעיז לחבירו רק שאינו מעיז בלבו לכפור בשל חבירו הכל מה שחייב, ומה שמודה במקצת הוא כדי לישב את רוחו, משא"כ במקום שבין כך ובין כך הוא כופר הכל כמו בשדה זו של אביך היתה אלא דבטענת המגו אין חבירו מכיר בשקרו לא נקרא מגו ממעיז לשאינו מעיז דסוף סוף מעיז בלבו, ולפיכך לא הזכיר רבינו כאן לשון מגו דהעזה רק טענה יותר טובה, דאין זה בגדר העזה ע"ש.

היב"ש (כלל תקעב) הקשה, דמאי פריך בגמ' שם (יז ב) וליתני מודה ר"י באומר

קצז מגו לא אמרינן היכא דטענתיה לא ברירא למימר לפי שאינו רגילות, כמו בטענה דטעיתי, מהא דסוף פרק קמא דגיטין (יד:) הנהו גינאי דעבדי חושבנא בהדי הדדי וכו' עד ולא פש לך גבאי ולא מידי, פירש ר"ת דבעי עדות ברורה אבל בלא עדות לא מהימן לומר טעיתי במגו, והביא ראיה מפרק שבועת הדיינים (לח:) דתנן מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך פטור אין לך בידי חייב דכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי, אלמא לא מהימן לומר אין לך בידי כי טעיתי במגו דנתתיו לך אחרי ההודאה מו.

קצח מגו כי האי גוונא אמרינן גבי שכיב מרע דנאמן לומר טעיתי מז, דאמר פרק גט פשוט (ב"ב קעה:) שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי ומת ואמרו יתומים חזר ואמר לנו אבא פרעתי וטעיתי אין היתומים נאמנים מח, משמע אבל איהו אילו היה קמן מהימן לומר טעיתי, שאני אומר שמא אין דעתו צלולה ורגיל לטעות, וכן פירש ר' יצחק מט:

ד קצט כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ונפקא לן נ מוארב לו וקם עליו (דברים יט יא) דהיכא דאיכא תשעה ישראל ואחד כותי עע"ז, דמיפטר בזרק אבן לגו, וכי האי גוונא מיקרי קבוע שנודע מקום הכותי עע"ז ומקום הישראל, והוא זורק שם ואינו יודע היכן נפל האבן, אע"ג דרובא ישראל נינהו מיפטר מטעם כל קבוע וכו', וכן תשע חנויות, וכן אמרינן גבי נא אין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב, ומסיק אי איכא תשעה כותים וישראל אחד, הכא נמי פשיטא דהוה ליה קבוע כו', דהיה ידוע האיסור וההיתר, וכשעשה הדבר לא ידע אם האיסור אם המותר, כמו הכא גבי פיקוח נפש כשהוא מציל אולי מציל ישראל ואע"ג

לחבירו שדה זו שלך היתה נימא דלהכי נקט הדין באומר שדה זו של אביך היתה לאשמעינן הך כללא דאמרינן מגו אף בדבר שטענתו יותר טובה, ע"ש מה שתירץ.

מז כ"כ התוס' גיטין שם משם ר"ח ור"ת. עי' ש"ך (סימן פא סק"ס) דמסיק דגאמן לטעון טעיתי במגו דפרעתי.

מז הכנה"ג (אות עו) כתב ע"ז, לא ידעתי מהו דבש"מ לאו מטעם מגו מהימנינן לי' אלא מטעם שאין דעתו צלולה ורגיל לטעות וכמו שכ' הוא עצמו בשם ר"י ז"ל וטעם זה מהני אפילו בלא מגו (מ"צ).

מח לפנינו בגמ' „מנה לפלוני בידי ואמרו יתומים חזר ואמר לנו אבא פרעתי נאמנים, תנו מנה לפלוני ואמרו יתומים חזר ואמר אבא פרעתי אין נאמנים", ויש חסרון בל' רבינו.

מט כ"כ התוס' ב"ב שם ד"ה חזר ואמר בשם יש מפרשים (ולא משם ר"י). עוד כתבו התוס' משם רבי, דמסוגיא זו מוכח דגאמן לומר טעיתי במגו, וכן ס"ל להש"ך (סימן פא) הנ"ל.

נ כתובות (טו א).

נא יומא (פד ב).

דרובא כותים עע"ז הוה ליה כמחצה על מחצה דכל קבוע וכו', ובהכי ניחא מה שמקשין העולם גבי סנהדרין ודיינין דאזלינן בתר רוב אע"פ שהן קבועין, דסנהדרין ודיינין נודע באותה שעה מי מחייב ומי מזכה, ודמי לתשע חנויות וכולם מוכרות בשר גבילה אחת בשר שחוטה, וכי אסרו ליקח מחנות של שחוטה, הא ודאי מותר כיון שנתברר שלוקח מחנות בשר שחוטה נב.

ר' וכן הדרך האחר שכתבתי, דלא אמרינן קבוע אלא היכא שנתברר מקום איסור, דומיא דזורק אבן לגו שנתברר מקום ששם הישראל וכן מקום הכותי עע"ז ואינו יודע היכן נפל האבן, וכן תשע חנויות שנתברר לנו חנות שמוכרת בשר שחוטה ומקום שמוכר בשר גבילה אבל אינו יודע מאיזה מהם לקח, אבל היכא דמקום האיסור לא נתברר לא אמרינן כל קבוע וכו' נג, ובזה ניחא מה שמקשים העולם יאסר כל

נב כעין זה תירץ המרדכי משם רבינו יקר בפ"ק דחולין, שלא שייך למימר כל קבוע כמחצה על מחצה אלא היכא דאיכא ספיקא לברר הדבר כגון גבי תשעה חניות שלקח ואינו יודע מאיזה לקח, וכן בט' ישראל ועכו"ם אחד ביניהם שאינו יודע על מי זרק וכו', אבל אם מתכוין ואמר לאותו ישראל אני מתכוין חייב אע"פ שהעכו"ם עומד ביניהם, וה"נ בסנהדרין כיון דידעין ורואין מי הן המזכין ומי הן המחייבין דין הוא שנלך אחריהם ע"כ, וכ"כ הרוקח (סימן תסז) ל"א כל קבוע אלא בספיקא כגון זורק אבן לגו אפי' אם ט' כותים וישראל אחד ביניהם הזורק אבן שמא תפול על ישראל דממ"נ על אחד מהם תפול, וכיון דספיקא אמר קבוע שלא נודע על מי תפול, וכן ט' שרצים וצפרדע ביניהם או ט' צפרדעים ושרץ ביניהם ונגע באחד מהם כיון שהוא לא נגע אלא באחד כמו נגע בשרץ כמו בצפרדע, אבל בסנהדרין רואין אנו להדיא שהמיעוט יחלוקו על הרוב אולי בתר רובא ע"כ, ועי' גליוני הש"ס כתובות דף ט"ו ושו"ת ארץ צבי (פרומר) סי' צ"ג אריכות בזה, מרן הח"ס (או"ח סי' קעח) מביא תוכן תירוצו של רבינו בזה"ל, היכא שאינו רוצה ליהנות מן המועט ל"ש קבוע, ולא דמי לחניות שאנו רוצים ליהנות מהמיעוט ע"ש. עוד תירצו המרדכי והרוקח על קו' הנ"ל, דסנהדרין אין עושין מעשה בגופן אלא אחר הדיבור הנבדל והנפרש מפיהם והוי כבשר הנמצא דאמרינן בי' כל דפריש מרובא פריש, ועי' עט סופר (כלל א פרט יב).

הבני אהובה (פ"ט מאישות) מוסיף הסבר, דבסנהדרין אנו דנין רק על הדיבור והפסק ב"ד ואין שום נפ"מ מי הוא המדבר, אבל בט' חניות ובט' צבורין אנו צריכין לדון מאיזה מקום בא החפץ לא אמרינן דהבשר הוה נייד.

בס' מעשי למלך על הרמב"ם (פ"א מה' ביהב"ח) תי' דלא שייך קבוע כי אם במקום שהמיעוט נשאר קיים, משא"כ בסנהדרין שהמיעוט צריך לבטל דעתם להרוב וכמאן דליתא דמי, דאל"כ איך ילפינן דין ביטול ברוב מאחרי רבים להטות כקו' הפרמ"ג בפתיחה לה' תערובות, א"ו בסנהדרין המיעוט בטל לגמרי ונהפך האיסור להיות היתר, לכן ל"א כל קבוע כמחצה על מחצה.

העולם נד בחרישה וזריעה מטעם נחל איתן שהוא קבוע נה ולמאי

נג כ"כ התוס' פסחים (ט ב) ד"ה היינו, גיטין (סד א) ד"ה אסור, נזיר (יב א) ד"ה אסור, ב"מ (ו ב) ד"ה קפץ, חולין (צה א) ד"ה ספיקו, זבחים (עג ב) ד"ה אלא, ויותר מבואר בש"מ שם משם השר מקוצי, דהא דאמרינן דלא חשיב פריש מרובא היכא דפריש בפנינו מן הקביעות, היינו דוקא היכא דהאיסור ידוע ומבורר במקום קביעתו כי ההיא דט' צבורין דידוע הוא איזה צבור הוא חמץ ולכך היכא דשקיל עכבר בפנינו מאחד מהם ולא ראינו מאיזה צבור לקח לא חשיב פריש מרובא, אבל הכא שהאיסור אינו ידוע במקום קביעתו ומשום חשיבות בע"ח מחמרינן לעשותו כידוע הלכך שייך לומר כל דפריש ע"כ, וכ"כ הש"מ מנחות (כג א).

הגה הפלתי (סי' קי ס"ק יב) כתב דהרשב"א משם הרמב"ן בגיטין הנ"ל ס"ל דאף דאינו ניכר הוה קבוע, דכתב דהא דאסור בכל הנשים שבעולם שאין חזקת פנוי' של הנשים שאינן באות לפנינו מועיל, ולא ס"ל מטעם קנס כד' התוס', הרי דס"ל דאף שאינו ניכר הוה קבוע גמור, אבל החקרי לב (יו"ד סימן קג) הוכיח שגם הרמב"ן ס"ל כד' התוס' דקבוע דאורייתא לא הוה רק היכא דהאיסור וההיתר ניכר, ושאני גבי נשים דדינם כבע"ח דחשיבי ולא בטלי ואיכא קבוע דרבנן וכמו שכ' התוס' חולין (צה א) הנ"ל אבל מד' התוס' סנהדרין (פ ב) ד"ה הנסקלין, שפיר הוכיח הפלתי דקבוע שאינו ניכר נקרא קבוע, מדכתבו דנסקלין שנתערבו בנשרפין ידונו בסקילה משום דכל קבוע כמחצה וספק נפשות להקל, משמע דאי לאו טעמא דספק נפשות להקל הו"א דידונו בשריפה לחומרא, הרי דאף בקבוע שאינו ניכר נקרא קבוע דאורייתא ע"ש.

הפלא"ה כתובות (טו א) כ' דדעת התוס' בסנהדרין (עט א) ד"ה כל, דקבוע שאינו ניכר הוה קבוע דאורייתא, ובתשו' מהריא"ז ענגל (סי' יח) העיר עליו, דכי בשביל זה הזורק אבן אינו יודע מי הוא הישראל נקרא אינו ניכר והלא להעומדים שם ניכר (הו"ד בלקוטי שלמה חולין צה), ועי' מעיו"ט (רא"ש פ' גיה"נ סי' כ) בינת אדם בריש שער קבוע, ובס' שערי יושר (שער ד).

נד לשון כל העולם צ"ע דהא מצות עגלה ערופה לא שייכת אלא בא"י, ועי' שו"מ (מהד"ג ח"א סימן שצד) דכל העולם ר"ל א"י ועבר הירדן דנוהג עגלה ערופה. אבל המנחת חינוך (מצוה תקלא) חידש, דאם לא נמצא נחל איתן בא"י יכולים לערוף על נחל איתן בחו"ל, והגם שדין הבאת עגלה ערופה לא נוהג כ"א בא"י אבל נחל איתן בכ"מ שימצא, ומסתעייא מל' רבינו שהקשה יאסר „כל העולם", ס"ל דכל העולם דוקא, וכ"כ מהר"ם שיק על המצוות שם.

ולכאורה ד' המנ"ח צ"ע, דאמרינן במשנה סוטה (מה ב) אע"פ שאינו איתן כשר ופרש"י דלא נאמר איתן אלא למצוה ולא לעיכובא (ועי' תיו"ט שם), א"כ מהיכי תיתי נימא דיצאו לחו"ל לחפש נחל איתן וכי לא נמצא בארץ נחל שאינו איתן, ואולי לפי משכ מהרי"ק (שרש קנח) בביאור ד' הרמב"ן שהתורה בחרה בנחל איתן מפני שהתורה חסה על אדמת קודש שלא תשם ולא רצתה שיאסרו בזריעה שדה שראוי לכך אלא דוקא שדה שאינה ראוי' לכך, לכן אם לא נמצא נחל איתן בא"י המצוה לצאת לחו"ל שלא לאסור אדמת קודש בא"י.

נה הפלתי (סימן קי) כתב ע"ד רבינו, וכי ברור לן שיש תערובות נחל איתן עד שנקרא שם קבוע עליו, ואי לא סגי בלא"ה דבמשך זמן ישראל על אדמתן הביאו

(12)

עגלה ערופה, מ"מ דלמא הואיל ואסור בזריעה בנו על נחל איתן בתים ומגדלים וכדומה, וכיון דלא איתברר דיש כאן שדה האסור בזריעה פשיטא דלא קרוי קבוע, וכעין זה כ' בתשו' מוצל מאש (סימן נ).

מה שחידש הפלתי דל"א קבוע כיון דלא נתברר האיסור, כ"כ הריטב"א בשם רבו, בש"מ פ"ק דביצה (הו"ד במחה"ש סי' תקיג ס"ק יג) נכרי ששלח ביצים לישראל ואינו יודע אם נולדו מאתמול או היום מותרין דאזלינן בתר רובא ורובא הן מן הימים שעברו וכל דפריש מרובא פריש, ולא עוד אלא אפילו הלך שם ישראל ולקחן מביתו לא אמרינן כדאמרינן בכתובות משום קבוע, דהתם איתחזק ודאי חד פסולא אבל הכא לא איתחזק בבית הגוי ביצה שנולדה היום, וכן חידש המג"א (סי' לב ס"ק סו), וכ"כ הט"ז או"ח (סי' תרה ס"ק ד) דלא נקרא קבוע אם לא ברור לן האיסור, אמנם מד' הט"ז ביו"ד (סי' קא ס"ק יד) מוכח דלא ס"ל האי כללא וצ"ע, ועי' מש"כ א"ז בתשו' ריב"א (ח"א סי' קטז וסי' קמט) ועט סופר (כלל א פרט י), החקרי לב השיג ע"ד הפלתי ומוצל מאש במש"כ דלא ברירא לן דאולי לא הי' במשך זמן ישראל על אדמתן עגלה ערופה, מסוטה (מז א) משרבו הרוצחנין בטלה עגלה ערופה, הרי שהי' במציאות אלא שבטלה, וגם מש"כ הפלתי דבנו בתים ומגדלים, תמהני שהרי שם בסוטה תני אין לי אלא זריעה שאר עבודות מנין ת"ל אשר לא יעבד א"כ מה ת"ל ולא יזרע לומר לך מה זריעה מיוחד שהיא בגופה של קרקע אף כל שהיא בגופה של קרקע, [כ"פ הרמב"ם בפ"י מה' רוצח ה"ט, כל העובד שם עבודה בגופה של קרקע כגון שחרש או חפר או זרע או נטע וכי"ב הרי זה לוקה] ואי אפשר לבנין בלי חפירה ובלי עבודה בגופה של קרקע, וכן תמה הגאון ר"מ אריק בס' מנחת קנאות סוטה שם.

החינוך (מצוה תקלא) נותן טעם לאיסור זריעה בנחל איתן "על צד הפשט כדי להזכיר לעולם בלב כל עוברי דרך כי על דבר שנרצח איש אחד בדרך נערפה העגלה במקום ההוא ונשאר חרוב לעולם, ויניעו לבבם על זה להרחיק ענין הרציחה מאוד", הרי שהמצוה שישאר חרוב לעולם וזה לא כד' הפלתי הנ"ל.

בתשו' יד יצחק מהגאון דטולשווא (ח"ג סימן רטז) הק' דאכתי יאסר כל העולם בבנין עיירות מחשש עיר הנדחת דכ' והיתה תל עולם, ואין לתרץ כתי' הפלתי הנ"ל דהא אתא בסנהדרין (עא א) א"ר יונתן אני ראיתיה וישבתי על תילה, ותי' ע"ד פרמ"ג (סי' קי) דאע"ג דלא מהני רוב בקבוע מ"מ חזקה שפיר מהני, ולכאורה קו' הר"ש מנחל איתן לק"מ דגימא נוקי הקרקע בחזקת היתר דזה ברור דהי' פעם אחת זמן שהי' מותר בחרישה וזריעה לכן גם השתא מותרת ע"פ החזקה, אך י"ל דשם אין האיסור על הקרקע רק התורה אסרה על הגברא שלא יחרוש ולא יזרע, ולכן ס"ל להר"ש דהזרע שבתוכו אסור משום לא תאכל כל תועבה, וע"כ דקדק הר"ש בלשונו שיאסר כל העולם בחרישה וזריעה, דהיינו שיהי' אסור לבני האדם לחרוש ולזרוע כיון דהתורה אסרה לחרוש ולזרוע שם, ומה"ט לא שייך חזקת היתר דאע"ג דהקרקע י"ל חזקת היתר מ"מ הרי אין האיסור על הקרקע רק על הגברא והגברא אין לו חזקה, וכ"ז א"ש בעגלה ערופה אבל בעיר הנדחת קאי האיסור על הקרקע דכ' והיתה תל עולם, והקרקע שפיר יש לה חזקת היתר ומהני גם בקבוע. הפרמ"ג שם כתב, דלפי פי' הרמב"ם (פ"ט מה' רוצח) דנחל איתן היינו דהמים שוטף בחזקה, א"כ אין אותו מקום ראוי לזריעה וליכא חששא ע"כ, וצ"ע דאי הנחל

אינו ראוי לזריעה כלל למה צריך קרא דלא יעבד בו ולא יזרע, דתינח לפי' רש"י י"ל אף שהקרקע איתן וקשה בכ"ז ראוי לזרוע שם בקושי וכ"כ הריטב"א (מכתב כב), אבל להרמב"ם אינה בר זריעה כלל, אלא צ"ל דאם יתיבש הנחל יהא ראוי לזריעה, וכ"כ המלבי"ם שם (פ' שופטים), א"כ חזרה קו' לדוכתי' יאסרו כל הנחלים דדילמא הי' שם פעם נחל איתן עם מים וערפו שם עגלה, ועי' ילקוט פ' בלק עה"פ כנחלים, שנחל דרכו לפסוק בימות החמה.

הברכ"י (שיורי ברכה) יו"ד שם כתב, שד' הפרמ"ג דכיון שהי' בעת העריפה נחל שוטף שוב אין לחוש שנתיבש הנחל דאוקמינן אחזקה קמייתא ע"ש.

א"ב י"ל לפי פירוש הרמב"ם, אינו ר"ל בתוך הנחל ממש מכיון דיש שם מים אי אפשר שם לערוף העגלה, וגם דוחק לומר שימתינו עד יבושת המים בימות החמה, אלא המצוה היא לערוף העגלה על יד הנחל, ושם מקום זריעה היא ושם אסרה התורה לחרוש ולזרוע, וכ"כ המאירי והתפ"י סוטה שם, וכן מוכח מפסחים (נג א) סימן לנחל קנים וגפ"מ לנחל איתן, דע"י נחל מים גדלים קנים וכמש"כ המאירי והחי"צ (סימן לב), ועי' וידבר משה (סו"פ שופטים), א"כ קו' רבינו היא דעכ"פ כל שדות שהן על שפת הנחל יאסרו משום קבוע.

בס' לשון למודים (או"ח סי' רמג) חידש, דל"א קבוע אלא היכא דשקיל מן הקבוע או שפירש בפנינו מן הקבוע אבל היכא דלא יצא מתוך הקבוע כגון עיירות דבאפי נפשייהו קיימי לא אמרינן קבוע כמחצה על מחצה ואזלינן בתר רובא, והשעה"מ (ה' מגילה) הוכיח מקו' רבינו מנחל איתן דע"כ לא ס"ל לחלק בזה, דהא התם כל שדה ושדה באפי נפשייהו קאי ולא יצא מתוך הקבוע ואעפ"כ מקשינן כל קבוע כמע"מ, ובתשו' בית היוצר (או"ח סי' מב) מביא כעין זה מד' הפרישה (או"ח רצח) דל"א קבוע אלא בדבר שפירש מן הקביעות או שלקח עכו"ם או ישראל אחד מן הקביעות כמו גבי ט' חניות, לאפוקי הכא לא פירש כלל (הו"ד במ"צ כאן).

השו"מ (מהד"ק ח"א סי' רכד, מהד"ת ח"ד סי' קס) כתב ע"ד לשון למודים, ודבריו תמוהין דכלפי לייא ואדרבא כל שלא יצא מהקביעות בודאי ראוי להיות קבוע ואדרבא בפירש הלך אחר הרוב, והכוונה, דקבוע חידוש הוא א"כ הא דלא אזלינן בתר רוב מפני שהתורה גילתה כן, א"ב די לנו לומר דכל שאפשר שיצא מהקביעות ולא יתבטל הרוב ע"י הקביעות שהרי כשיצא מן הרוב ולא יפרוש בפנינו גיזל בתר רובא בהא גילתה התורה דאזלינן בתר קבוע, אבל בעיירות שלעולם הן קבועות וא"כ כשגיזל בתר קבוע יתבטל הרוב לגמרי ולא משכחת רוב כלל, בזה אמרינן דלא גילתה התורה ליזיל בתר קבוע ופשיטא דאזלינן בתר רובא, ולפ"ז גם נחל איתן דאם נימא דאזלינן בתר קבוע יתבטל הרוב מכל וכל פשיטא דלא דחינן הרוב מקמי קבוע.

הגאון רבי מרדכי בנעט מנ"ש תירץ (הובא בצרור החיים ובס' המקנה כלל לח פרט טו), וכ"כ בס' שלום ירושלים (שקלים פ"ו), דהא מלתא דקבוע הוי חידוש שיבטל את הרוב, והיינו היכא דהחשיבות קבוע הוא מבלי צירוף רובא, אזי גילתה התורה דקבוע מבטל הרוב, אבל היכא דמבלעדי רוב גרע לן הקבוע, דאף אם נערפה העגלה דלמא העגלה טריפה היתה, נמצא דאינה אסורה אלא משום דאזלינן בתר רובא דרוב בהמות אינן טריפות (עי' חולין יא א), א"כ כל החשיבות הקבוע אינו אלא משום רוב ואז אינו חשוב שיבטל את הרוב דמהיכי תיתי יהי' עדיף

דפרישית ניחא, כיון דלא ידעינן היכן נחל איתן לא שייך למימר כל קבוע ע״ אבל אי ידעינן מקומו אמינא כי הנזרע בתוכו אסור ע״, ואי

מרובא כיון דכל כוחו אינו אלא משום רוב ע״ש: הנה הא דלא אמר הגאון דאולי הנהרג הי׳ טריפה וכדאיתא בחולין שם דרב כהנא יליף רוב מהורג את הנפש, משום דגם אם ההרוג טריפה חיוב להביא עגלה ערופה, כ״כ המאירי בסוטה (דף מו) כיון דהי׳ יכול לחיות עוד ולעשות מצות, ועי׳ מג״ח (מצוה תקל).

א״ז הגאון רבי זוסמן סופר זצ״ל (עט סופר סוף כלל צה) מישב בזה קו׳ רבינו והמרדכי הנ״ל דגם בסנהדרין נימא כל קבוע כמחצה על מחצה, דהערוך לנר (נדה דף ג) כתב דכיון דטריפה פסול לדון בע״כ כל סנהדרין רק מצד רוב כשרים נינהו. א״כ כיון דבלא רוב ליכא קבוע בסנהדרין לא אמרינן בכה״ג קבוע כמחצה דמי. אמנם דודינו הגאון רבי ישעי׳ זילברשטיין זצ״ל (מעשי למלך פ״ב מביהב״ח) הק׳ על חידוש הנ״ל, דהא קבוע נפקא לן מוארב לו והא גם שם איכא מיעוט טריפה וגברא קטילא קטל נמצא דאינו חייב מיתה אף בלא דינא דקבוע, אלא עכ״ח לכך צריך קבוע משום דאזלינן בתר רובא דאינן טריפות, הרי דכל עיקר קבוע הוא מכח רוב ואמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה.

והגאון ר׳ שמעון גרינפלד (בעל שו״ת מהרש״ג) זצ״ל תי׳ (בכי״ק, שהמציא לנו תלמידו הג״ר משה נתן למברגר שליט״א) דקי״ל בחו״מ (רסי׳ לא) דשתי כתי עדות המכחישות זא״ז דכל אחת כשירה מכאן ולהבא לעדות אחרת, והטעם כ׳ הסמ״ע דמוקמינן כל כת בחזקת כשרות, ולכאורה אינו מובן כיון דעכ״ח יש כת אחת שפסולה לעדות מה שייך חזקת כשרות הא פשיטא דלא מועיל החזקה דעכ״ח יצא א׳ מהחזקה שלו, וג״ל דשאני גבי ב׳ כיתי עדים דכיון דאנשים לא בתערובות נינהו כל א׳ בעצמו נידון ושפיר אמרינן דכל אחת מוקמינן להו אחזקה דהיו כשרים משא״כ בתערובות לא מוקמינן אחזקה כיון דאנו דנין על כל התערובות בכת אחת ואחת בודאי יצא מהחזקה, וראי׳ לדבר דהא הרמב״ן והרשב״א (גיטין סד) תי׳ דהא דהאומר לשלוחו צא וקדש וכו׳ דכל הנשים שבעולם מותרין דמוקמינן כל אשה אחזקתה חזקת היתר וכו׳, הרי מבואר בדבריהם דמוקמינן אחזקתה והיינו טעמא דאדם באדם כיון דלא תערובות הוא מוקמינן אחזקה, ועוד ראי׳ לסברא זו מאלמנת עיסה (קידושין עה) דמוקמינן אחזקת כשרות ואע״ג דלכאורה קבועה היא ועכ״ח כהנ״ל אדם באדם לא הוי תערובות, וע״פ הנ״ל מיושב קו׳ הר״ש מקינון, דגם גבי קרקע כיון דלאו תערובות היא דכל קרקע וקרקע לעצמו נידון, ועל כל שדה ושדה שאנו חוקרין אם מותר לחרוש ולזרוע בה שמא נחל איתן הוא אנו מוקמינן אותה אחזקה הראשונה שלא הי׳ נחל איתן. (היינו לד׳ פרמ״ג יו״ד סי׳ ק״י חקירה ב׳ שמצדד דחזקה מהני בקבוע, ועי׳ לעיל מה שהבאנו מתשו׳ יד יצחק).

נו החוות דעת (סי׳ קי) כתב ע״ז, ומשמע מדבריו דקרקע בקרקע שייך ביטול ונפ״מ למי שאסר על קרקע ידוע מלזרוע בגדר או בשבועה ושכח המקום דמותר מטעם ביטול ברוב, ואף שאינני כדאי לחלוק על דבריו מ״מ תורה היא, כי לפענ״ד ל״ש ביטול קרקע בקרקע דא״כ שדה שאבד בו קבר דמטמא מדאו׳ כמבואר באהלות אמאי מטמא ניזיל בתר רובא, ועוד דבהדיא כ׳ רש״י בגיטין (נד ב) גבי נטיעה של ערלה שנתערבה בנטיעות דמחובר לקרקע לא בטל דה״ל קבוע מכ״ש גוף הקרקע לא

בטל ע״כ, ועי׳ בהגהות ר׳ ברוך פרנקל על החו״ד שם, דז״ל רש״י בגיטין שם, דכ״ז שהוא במחובר חשובה ולא בטלה, ור״ל משום דדבר חשיב לא בטל מדרבנן, אבל מדאורייתא אף מחובר בטל, וכ״כ בס׳ המקנה (כלל ה פ״ג) בכוונת רש״י, הנה ל׳ רש״י שלפנינו „כמחובר חשיבא״ מוכח כד׳ החו״ד, אבל הרש״ש הגיה כלשון אמרי ברוך הנ״ל. ומה שהק׳ החו״ד משדה שאבד בו קבר, כ׳ בסהמ״ק הנ״ל, לא זכיתי להבין, וכי הקבר מטמא הלא המת מטמא ול״ש ביטול.

בתשו׳ מהריא״ז ענזיל (סימן יח) מאריך בד׳ רבינו כאן, וכתב שבעל החו״ד לא ירד לכוונת רבינו, דדבר פשוט הוא דביטול לא שייך אלא בדברים המטלטלין וראוין להתערב, אבל בדבר שאין יכולין להתערב ל״ש ביטול כלל, ולא עלה על לב משכיל לומר בזה ביטול ברוב, והנה אילו לא היתה הקבלה ביד חז״ל מגזה״כ בזורק אבן לגו דכל קבוע כמחצה ע״מ היתה הסברה הישרה נותנת דאחר שאמרה התורה אחרי רבים להטות אין חילוק בין פרוש לקבוע, דכי היכי דאמרינן בבשר הנמצא ולא פירש לפנינו דחזקתו שבא מאחת החניות הכשרות מפני שהן מרובות, כך ראוי לומר גם בשעה שאנו רואין כשנכנס אל אחת מהן דודאי נכנס אל הכשרות שהן הרוב, דמה לי פירש בפנינו ומה לי שלא בפנינו, אבל כך באה הקבלה שכל דבר הקבוע במקומו כשהוא ידוע וניכר יהא האחד חשוב כמו הרוב, וכשפירש לפנינו ממקום הקבוע ע״י אדם או בע״ח ונולד לנו הספק במקום הקבוע חשוב האחד כמע״מ, אבל כשפירש שלא בפנינו אע״פ שהספק על זמן קדום שהי׳ אז קבוע כיון שלא הי׳ אז ידוע למי שמסתפק כבר אבד הקבוע חשיבתו והרי הוא ככל הספיקות דאזלינן בתר רובא, הלכך אם נתערבו החניות ולא נודע ולא ניכרה החנות הטרפה במקומה והלך אחד ולקח בשר מאחת החניות כיון דליכא חשיבות קבוע הולכין אחר הרוב ותלינן דבאחת הכשרות נכנס שהן הרוב, אבל לא יעלה על הדעת לומר שתתבטל החנות הטרפה ולא הבשר שבתוכה כיון שאינם מתערבים ואינם עומדים להתערב, וזה תשובתו של הר״ש מקינון על קו׳ העולם דמפני שלא נודע וניכר האיסור במקומו לא מיקרי קבוע והדרינן לכללן ואמרינן על כל קרקע שנפגש בה שהיא מן הרוב שאינה נחל איתן ואין אנו צריכין לבטל הקרקע של נחל איתן וכו׳, ודברי רבינו הר״ש מקינון דברי אלקים חיים וישרים למוצאי דעת עכת״ד, וכ״כ שם (סימן לז).

נז ס״ל דגם מה שגדל שם אסור משום כל שתעבתי לך הרי זה בבל תאכל, והוא בחולין (קטו א), כ״כ הפר״ח יו״ד (סי׳ קי ס״ק יג) ומנחת חינוך (מצוה תקלא) ועי׳ שעה״מ (פ״ה מיסה״ת), ומהר״ם שיק (על המצוות שם) תמה דהא ל״ש כל שתעבתי לך אלא אם ניכר האיסור אבל במבשל בשבת שאינו ניכר אם נתבשל בשבת או בחול ל״ש כל שתעבתי לך וכמש״כ התוס׳ שם, א״כ בנחל איתן שאינו ניכר האיסור ל״ש כל שתעבתי לך, וכן הקשה בשו״מ (מהד״ג ח״א סי׳ שצד) ומבאר שם כוונת רבינו, דבאמת מהראוי לומר כל מלתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, ואך י״ל דהתורה לא אסרה רק שלא יזרע אבל אם עבר וזרע שיהי׳ הזריעה אסור זה לא אמרה התורה, וא״כ ל״ש כל מלתא דאמר רחמנא וכו׳ ובפרט לפמ״ש המהרי״ט דכל מקום דאף אם נימא דלא מועיל מ״מ גוף האיסור לא תוקן בזה ל״ש כל מלתא דאמר רחמנא וכו׳, ומעתה אם נימא דכל כוונת התורה רק על הזריעה וא״כ כל שעבר וזרע מאי נפ״מ אם נימא דנאסר סוף סוף כבר עבר על שזרע, ולזה הביא הפר״ח ראי׳ דחזינן דגם בכלאי זרעים מהראוי הי׳ לאסור מה שעבר וזרע משום

נסבינן זרע נז ולא ידעינן אי מיגיה אי משאר עלמא אסור אע״ג דעלמא רובא ורובא דרובא כמה פעמים. ותורה סם חיים נט. יען כי הדבר הזה צריך לכמה מקומות שמיירי בענין קבוע, כתבנו זאת להאיר מחשך הלבבות בזה, כי ראיתי מצפצפים ומהגים לא יביטו ארחות קבוע, מלא שבוע ס, כפול יהיה רבוע:

תם ונשלם מלאכת אביר ישראל, מורנו ורבינו הרב
רבינו שמשון מקינון נשמתו עדן, בן מורנו ורבינו
האשל הגדול הרב רבינו יצחק ינוחו על משכבותם;
המה ואבותם, כתולדותם למשפחותם.

לא תאכל כל תועבה ורק דגלי קרא, וא״כ ממילא חזינן דכוונת התורה הי׳ לאסור גם מה שנזרע; וא״כ כאן דכתב לא יעבד ולא יזרע עיקר הכוונה היא שלא יבא לכלל עבודה וזריעה ולכן כל שנאסר הזריעה שוב לא יעבוד ולא יזרע דהא יהי׳ אסור וא״כ תוקן האיסור גם בזה ושוב אסור משום כל מלתא דאמר רחמנא לא תעביד דעכ״פ לענין מה שנזרע נתקן האיסור ודו״ק ע״כ.

עוד היינו אם לקח ממקום הקביעות, כ״כ הפרמ״ג (ש״ד ס״ק יד); בזה מיושב מה שהקשה א״ז הגאון זצ״ל בהערותיו למוצל מאש (סימן ב), דדוקא במקום הקביעות אסור משא״כ אחר שכבר פירש מהקביעות אין כאן חשש דכל דפריש מרובא פריש, ועי׳ דרכי תשובה (שם ס״ק מג) משם בית יצחק.

בס׳ הפליאה כתב „ואלו סנהדרין אע״ג שהם קבועין אנו רואין ויודעין ומבירין שאלו המחייבין ואלו פוטרין ואין שם ספק ידיעה שתאמר עליו איני יודע, שהרי אנו יודעין; שאם תאמר אפילו אינו יודע מקום עמידת זה ומקום עמידת זה או שידע ואין שם ספק ידיעה אני אומר ג״כ כל קבוע כו׳ אני אומר כל החיטים שבעולם דהא נחל איתן הנזרע שם אסור בהנאה וא״כ נאמר כל קבוע כמחצה כו׳ ואסור ויהי׳ הכל אסור, אלא ע״כ הוא לומר בעבור שלא ידעינן היכן הוא נחל האיתן לא אמרינן כל קבוע כו״; והוא כעין לשון רבינו, אבל מש״כ שיאסרו כל החיטים שבעולם צ״ע, דהא אין לאסור אלא ממקום הקביעות וי״ל ע״ד הש״ך (סי׳ קיד ס״ק יט) אם העכו״ם יש להם חניות הרי נעשה קבוע בחניות שלהם ול״א כל דפריש מרובה פריש אלא כשהעכו״ם הולך לשוק ומוכר, וכ״כ הפר״ח שם דאע״פ שפירש מן הבית להוליכו בחנות מ״מ חזר והוקבע ולא מקרי פריש אלא כשקונה מהגוים שמסבבין בשוק למכור, ועי׳ חקרי לב (סי׳ קו) דלא משמע כן ממבי״ט (ח״ג סי׳ קכז), עכ״פ אתיא לן דבכל חניות יהי׳ אסור לקנות חיטים, וזש״א שיאסרו כל החטים שבעולם.

נט יומא (עב ב) אריב״ל מאי דכתיב וזאת התורה אשר שם משה, זכה (ללמוד לשמה ולקיימה, רש״י) נעשית לו סם חיים וכו׳. שבת (פח ב) למיימינין בה סמא דחיי, פרש״י למיימינין; עסוקים בכל כוחם וטורדים לדעת סודה כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר.

ס ראה מש״כ בזה בפרקי תולדות (פ״ח אות ה).

שיר המיוחס לרבינו שמשון מקינון ז״ל *)

נַפְשִׁי שִׁחִי אֶל אֵל, וְזָכְרוּ הַלְלִי בָּרְכִי שְׁמוֹ, תּוֹךְ בּוֹר כְּלוּאָ הָעָפָרִים
הִנָּךְ לְקוּחָה מִמְּקוֹם קָדוֹשׁ; אֲשֶׁר שָׁם מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם וְהוֹד הַיְקָרִים
הַי הִמְשִׁילָךְ עַל נְפָשׁוֹת נִקְרָאוּ טִבְעִית, וְחִיּוּנִית; וְנַפְשׁוֹת צוּרִים
טִבְעִית בְּמוֹב כָּבֵד; וְחִיּוּנִית בְּלֵב נַפְשִׁית בְּמוֹחַ, שָׁם שְׁכוֹן בַּחֲדָרִים
שִׁבְעָה בְּכֹחַ זָן וְחַן: מוֹשֵׁךְ, וּמַ־ חֲזִיק, וּמְצַבֵּל, וּדְחוֹת מוֹתָרִים
מוֹלִיד בְּדוֹמֵהוּ; מְגַדֵּל; מַבְדִּיל; הִנֵּה בְּכֹח זָן אֱמֶת נִשְׁעָרִים,
בָּהֶם פְּעוּלוֹת מוּרְכָּבוֹת וּפְשׁוּ־ טוֹת, עַד לְקֵץ יָמִים אֲשֶׁר נֶחְקָרִים
חוּשִׁים חֲמִשָּׁה אַף בְּכֹחַ מַרְגִּישׁ יָד, פֶּה, רְאוּת, שֵׁמַע, וְרֵיחַ סְתָרִים
חֵלֶק מְעוּבָר יָאֱהַב אוֹ יִמְאַס בַּעַס, וְאַף רָצוֹן; וְכָל הַסְּפוּרִים
רָגֶל לִמְצָעֵד; וּלְעַיִן מַחֲזֶה תַּחְתָּיו, [ו]כָל ג מִפְעַל וּדְבָרִים
קִנְיָן תְּבוּנוֹת הַבְדֵל בֵּין הַמְגוּ־ נֶה, הָאֱמֶת, מִשְׁוָא חֲיוֹת נִגְזָרִים
אֵלֶּה בְּכֹחַ שִׁכְלִי הַמָּה, וְיֵשׁ מַעֲשִׂי, וְעִיּוּנִי, וְטוּב מִסְקָרִים
יוֹשֵׁג בְּמַעֲשִׂי כָּל מְלָאכֶת מַחֲשָׁב גַּם מַחְשָׁבֵי אַב יְצוּרוֹ בַּכּוּרִים
יַשְׂכִּיל בְּעִיּוּנִי בְּנִמְצָאוֹת אֲשֶׁר אֶל מִשְׁתַּנּוֹת; אֶל אֲשֶׁר בָּם שׁוֹמְרִים
נַפְשִׁי עָלַי זֹאת שִׁבְחִי צוּר יוֹצְרֵךְ חוֹנְנֵךְ תְּבוּנוֹת דַּת וְגַדְלֵי ד סוֹפְרִים
הַאִם בְּחוֹמֶר שִׁכְנֵךְ, אַל ה תַּעֲשִׂי שִׁבְתֵּךְ בְּהַר קוֹדֶשׁ דְּבִיר אַבִּירִים
מַה תֶּהֱמִי עָלָיו וּמַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נְגֶדֶךְ כְּאַבְנֵי גִיר, וְאַתְּ סַפִּירִים
נֶחְשָׁב כְּמַר מִדְלִי לְמוּל הוֹד וְהָדָרֵךְ אַת נִצְחִית; יָמָיו מְעַט וּקְצָרִים
לֹא תִשְׁמְעִי אֵלָיו וְעָלָיו תִּמְשָׁלִי כְּסָא מְלוּכָה תֵּשְׁבִי לָאוּרִים
אֶל צוּר אֲשֶׁר חוּצַבְתְּ חֲזִי אַל תַּהְבְּלִי ו הַזְּמַן וּמַחְמַדָּיו ז בְּנִכְלָם צוֹרְרִים
זִכְרִי מְקוֹרֵךְ נִהְיָה בֵּין עוֹמְדִים ח קֹדֶשׁ, הֲלִיכוֹתֵךְ לַבִּין ט אַדִּירִים

*) נמצא בסוף ספר כריתות דפוס קושטא, קרימונה ובסוף כ״י מונטיפורי.
בדפוסים: ״שתי תנועות ויתד ושתי תנועות ויתד ושתי תנועות ויתד בדלת, ושתי תנועות ויתד ושתי תנועות ויתד ושלש תנועות בסוגר״:
א מכ״י, בדפוס ״כלל״:
ב בדפוס ״למו״.
ג הוגה לפי המשקל.
ד מכ״י, בדפוס ״דע וגורי״.
ה מכ״י, בדפוס ״שלכך אז״:
ו מכ״י, בדפוס ״תתבלי״:
ז בדפוס ״ומחמדים״.
ח בדפוס ״העומדים״:
ט בדפוס ״לבן״:

אי הוות פייסת מיבאי. לה כיים עלם עמי. שומלים היו לה לה: דעבדי אחמאל. שמקנמי לאמגלל: שנעשה שלא בחזון. שמבר מרפס לעבוד סכנים לעבוד סכנים ומעבדה לם מקנין מן סכנד לעבוד סכנים: אנו נאמר. המתיב מלקה בכר היום מן העובד סכנים

מקנין מקנין: מקולין: ומבחי ישראל. לעמד מקולין העמדין כפיר ומנמי יכולל מתפקדין בכם: בשר המצא כיד עובד כוכבים: שם לא מקנין מן הנכנסים לעמבכד כו דאיכון לפי מלה אלא לא מקנה: מתני: דנמר הוב מנכים מלוקן הנרמה לגמרא לגמרא לפם מלמה לאמרה מלקה לא הוה מקנין לה כי לעבודה מלקה מקנין: דאיכון לצעורה לחבריה. ומקר דנר: אנו נאמר. הים לא המקנין מנמר ולקה כבר מן המנר סכנים לא מקנין לא מלקה לצעורה הא. המנ דנמי נמקנין ומבחי ישראל הכרמ: ומקנין מעמא דאיכון לצעורה הא. המנ דנמי נמקנין ומנמל לי ומין לנמקנה מיבר מ: מנמי מר עובד סכנים מ מנמלי מלה: דאיכון איסורא. דנמרסה חם לא מבר מ מבר מבלה לעמד: סכנים הים ומ לנמה מבכר מנמד: סכנים כנרה: שנעלם מן הנין. מנמ: מנמה בכר: נמצא ביד עובד סכנים מנמד: מנמ: מנמ: מנמ

חנויות. פירש ואתא עכבר ושקל היינו סיפא. הרב בעל המאור ז"ל פי' (קה) דכולה סוגיא אליבא דרי זירא דאלו לרבא דאית ליה אימר משיירא הו"ל תרי ספיקי ספק חמץ ספק מצה ואם תמצא לומר חמץ דילמא לא משיירי ותרי ספיקי אפי' בדאורייתא להקל ואפי' ביטול לא צריך ומאי קא מדמי לה לספיקו אסור. אלא ודאי אליבא דרי זירא היא דאמר בלחם משיירא (קו) ואין כאן אלא חדא ספיקא דספק חמץ ספק מצה ולגבי בדיקת חמץ דרבנן לקולא כיון דאיכא חדא ספיקא ולא צריך בדיקה אבל לגבי בטול דאורייתא בטול בעי. והראב"ד ז"ל (קז) הגיה עליו דא"כ לרי זירא וודאי משיירא קאמר. וכבר אמרנו דלא איפשר (קח), אלא אימר משיירא קאמר. ועוד דהכא לגבי לענין בדיקה היא ולא (בטל) [בטול] כדאמרינן בסמוך בשני צבורין ובשני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק דאי לאו משום שאני אומר הוה צריך בדיקה, אלא ודאי כל הני בין לרבא בין לר"ז אתיאן דבהא לא פליגי ולענין בדיקה איירי. וכי תימא הא איכא תרי ספיקי, לא היא דכיון דחזינן דעל לביתא לכשתמצא לומר דחמץ עייל בדיקה בעי (קט) משום דכמה דלא שהייה עד כדי אכילה קם ליה בית בצריך בדיקה ותו לא נפיק מהאי ספיקא עד דבדקיניה דהא קם ליה בחזקת שאינו בדוק (קי). וכי תימא אכתי איכא חדא ספיקא דספק חמץ ספק מצה וחדא ספיקא תפקע בדיקה דרבנן. הא נמי ליתא דכיון דודאי על לאו בחזקת בדוק קאי ביתא (קיא) ואע"ג דאיכא ספיקא האי ספק לא מפקיע בדיקה דעיקר בדיקה על הספק נתקנה והיינו טעמא בכל הנהו דבעי בדיקה (קיב) אבל ספק על ספק לא על לא מפיק ליה מחזקתיה כיון דלאו ודאי עייל ולא בעי בדיקה.

(קה) בשמעתין.

(קו) במאור הוסיף "ויש מי שאומר מודה רבא דעכבר דודאי שיורי משיירי".

(קז) בהשגות שעל המאור בשמעתין ותמים דעים סי' רמ"ה.

(קח) לעיל בע"א ד"ה בבשר.

(קט) הנה כשלא ביטל דהוי ספק דאורייתא נחלקו הפוסקים אי דינו כספק אחד בגוף וספק אחד בתערובות כמ"ש המג"א סי' תל"ט ס"ק ג' ופנ"י ואו"ח בסוגיין ומקו"ח שם. אבל הראב"ד לא נחית לזה וס"ל שאף אם ביטל שהוא דרבנן אין נידון כס"ס.

(קי) הכוונה דכל שלא הספיקה עדיין לאכלו שם קם ליה הבית בחזקת שאינו בדוק, וא"כ הוחזק שעדיין בחיוב בדיקה, וכ"כ בהשגות הראב"ד שעל המאור שלפנינו "נשיב ונאמר כגון שאין שהות לעכבר לאכלו וקמ"ל שצריך לבדוק ואין לו להשהות עד כדי שיאכלנו", אכן עיין בכתוב שם להראב"ד שלא כתב הך קטע "נשיב ונאמר כיון דאיתחזק חמץ דעייל התם, ה"ל כשאינו בדוק", וכ"כ המאירי וי"א שספק אכלתו אינו קרוי ספק, הואיל ומכל מקום תיכף שנכנסה יצא הבית מחזקת בדוק.

(קיא) וכ"כ הט"ז סי' תל"ט ס"ג ופר"ח סק"א כן מדנפשיה ועיין ביד דוד כאן שכתב שסברא זו מקורו בתוס' כתובות דף כ"ג ע"א ד"ה תרווייהו שבזרק קדושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה כיון שזרק לה הקדושין איתרע ליה חזקת פנויה, וה"נ כיון דעכבר נכנס לבית איתרע ליה חזקת בדוק, וראה בספר פתחי נדה עמ"ס נדה עמוד י"ג ושו"ת תורת חסד אהע"ז סי' כ"ג אות ו'.

(קיב) וכ"כ הרמב"ן ב"ב דף נ"ה ע"ב ואוהל מועד דרך א' נתיב ו' והמ"מ חו"מ פ"ב ה"י בשם הרא"ה והריטב"א כאן. אכן עיין בראב"ד בפ"ב ה"י בהשגותיו על הרמב"ם שדעתו כשיטת המאור דספק בדיקה להקל וצ"ע.

אכן דבריו צ"ב אף דודאי על מ"מ ספק ברור לפנינו אי הכניס חמץ או מצה, והוי ככל הספיקות ואמאי לא נוקי אחזקת בדוק, ונראה כוונתו דהכא לענין בדיקת חמץ אמרינן הך סברא דודאי על מפקיע החזקה, כיון דבדיקת חמץ אף על ספיקות יש חיוב בדיקה א"כ באופן דאיכא ספק אי הכניס חמץ או לא, כיון דודאי על הפקיעו חז"ל את חזקת בדוק ובעי

והלכך בהא דתשעה צבורין דלא ידעינן מהי עייל צריכה בדיקה אבל פירש דאזלינן בתר רובא אפי' בטול לא צריך דאפילו באיסורא דאורייתא שרי ואזלינן בתר רובא וכן עיקר מיהו בהא דספק על ספק לא על סבירא לי דבעי בדיקה כדבעינן למכתב (קיג).

פירש היינו סיפא. וא"ת אמאי צריך בדיקה דשאני חנויות דהוא גופיה דאסתפק ביה שקליה ממקום הקבוע אבל הכא כדאסתפק לן בפומא דעכברא איתיה ובכי הא השבינן ליה כפירש דאמרינן בפרק כל הבשר (קיד) אמר רב מכיון שנתעלם מן העין אסור ואקשי עליה והא תניא תשעה חנויות וכו' ובנמצא הלך אחר הרוב ואוקמא רב בנמצא ביד גוי, ה"נ בפי עכבר ניזיל בתר רובא. א"ל התם בנמצא ביד גוי ולא חזינן ליה דשקליה מן המקולין והספק נולד בדבר שכבר פירש אבל הכא דחזינן להא עכבר דשקליה מן הקבוע בקבוע נולד הספק והכל הולך אחר שעת לידת הספק. ואי קשיא לך במסכת זבחים פרק התערובות (קטו) תנן כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות או לבין שוורים הנסקלין אפילו אחד באלף כולן יצאו ופריך בגמרא ונשקל חוטרא ונבדרינהו (קטז) ופריק כל קבוע כמחצה על מחצה דמי והדר פריך וניכבשינהו כי היכי דניידן ונימא כל דפריש מרובא פריש. והא התם דקביעי ואפי"ה כל דניידי מנפשייהו דייניי ליה כפירש. בהא נמי א"ל דשאני התם דאין מקום האיסור ידוע אלא האיסור מעורב עם ההיתר אבל הכא האיסור ידוע וקבוע (קיז).

שני צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה ולפניהם שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק וכו' היינו שתי קופות. הקשה הראב"ד ז"ל (קיח) ואמאי אין צריך בדיקה דל בית שאינו בדוק מהכא והו"ל בית אחד בדוק ושני ציבורין ועל ולא ידעינן אי חמץ אי מצה שקל וא"כ בדיקה, וכ"כ הפר"ח סי' תל"ט וצל"ח דף יו"ד ע"א, אבל התוס' בסוגיין כתבו דאזלינן בספיקא בבדיקת חמץ ואיכא שפיר חזקת בדוק, הביאור הוא דס"ל דעיקר תקנת חכמים לא על הספק נתקנה אלא בעל אז ודאי דבית בחזקת שיש בו חמץ הוא, שמשתמשין בו כל השנה ולכך בעי בדיקה, אבל על ספיקות אין כלל חיוב בדיקה. ועוד י"ל דכוונתו כמ"ש רבינו דוד וז"ל מאחר שנכנס שם ודאי אותה הפת שהיא ספק חמץ ספק מצה צריך הוא להוציאו משם ע"י בדיקה שספק הפת עצמה, או הוא חמץ או מצה להחמיר כמו ספק הבית עצמו שנשתמשו בו חמץ א"כ יש ספק אם יש שם חמץ אם לאו, שאחר שנכנס הפת הזו לפנינו בבית הרי הוא כבית שהוחזק שם חמץ עיי"ש, היינו דהאי ספק אי נכנס שם חמץ או לא דמי ממש כמו הספק הבית עצמו שנשתמשו בו אם יש חמץ או לא, וכעין סברת רבינו מבואר בתוס' כתובות דף כ"ג ע"א ד"ה תרווייהו דאם אנו יודעים שזרק לה קידושין, ומספקא לן אז אי קרוב לו אי קרוב לה בכה"ג לא מוקמינן אחזקת פנויה, כיון דודאי זרק לה קידושין ליה לן למימר אוקמה אחזקתה עיי"ש, ועי' בשב שמעתתא שמעתא ו' פי"ח.

(קיג) להלן דף יו"ד ד"ה ספק על.

(קיד) ט"ס רצ"ל גיד הנשה חולין דף צ"ה ע"א ובתוס' שם וכאן ד"ה היינו תשע.

(קטו) דף ע"ג ע"ב.

(קטז) לפנינו בגמ' שם ונמשך ונקריב חד מינייהו, ובדוחק יש לפרש הלשון ונשקל חוטרא ונבדרינהו כלומר ונבדרינהו ונקח אחד אחד ונקריב, ואין הכוונה שינודו כולן. ויותר נראה שרבינו מפרש הקושיא הראשונה שיפזרם במקל וקושיא השניה ונכבשינהו דניידי שיתפזרו מדנפשיהו וצ"ע.

(קיז) וצ"ב א"כ יכול לדעת מהתחיכות הנמצאות איזה חתיכה לקח. וצ"ל דנאבדו אח"כ מהחתיכות.

(קיח) בהשגות הראב"ד שלפנינו וגם בספר בכתוב שם להראב"ד לא נמצא מזה כלום.

17

**בטלים ג אבל שאר דברים ח אף על פי שדרכן לחמרא כסס"ת (ומ"ל ומ"ה ומהר פוסקי") דדבר שלפעמים מכבר כתומד ופעמים במינן לא בטיל ומ"פ כספרו פ"ס סי' ומכרלית כזכ"ם ומ"כ סכ"מ דסכו מוכיס כלל מלא כיוס ומיכו לא בטיל לפעמים מכבר כתומד ומ"ל ומ"ל ומ"ל

דף ע׳ מדה י״ח לתוכות דף ג׳ : ז עוד כסם הרמב״ם

נקודות הכסף
(סימן קי״ז בש״ע סעיף ד׳) ש״ך כאן תוספות כו׳ . כנר קדמו

פרי חדש
(סימן י״ג בש״ע סעיף ד׳) רוב חגויות כו׳ . ומשמעה

מטה יהונתן
ס״ק י״ג ויל״ן נסי׳ ק״מ ס״ק כ״ו ובסי׳ נ״ה לפדמ״ן דש״ס כיון דמשיקרא הוי כ״ם ולי״ב מ״ב יסיס מ״ב לתוי לתמכבד לף שלין לתוי שכבוי לתמכבד דמשמע מעשה תפ״ס ל״ב. ויל״ן לפי לפנרת ז״ו שבת דס׳ התערובת דף ע״ג דפריך ומכבשיהנו דעיידי דמשמע לכל דפרים מרובת פרים ומסנו נאיסו בשם יבוחו שבכר בכסים בכ״ת ויקבנו מ״ל הלי מדרבנן מ״מ מעשה תנשים לפנוי בכ״ת ויקבנו כו׳ . ומה לפנרוב מפי מלמד בתמלה בשם יבוחו וכו׳ הם שמוהו בתיים ליבת מסם כלל לפי מה דס״ל בשתת ליבת מסם גלת אחר מעשה ואחר מיסה אחרי לא יסיס בטל מ״ב ל״ל כיון שבכר טוב ב״ת אחר בשבם ומיסוה יכו׳ מ״ל ל״ב וכ״ם : (שם סעיף ג׳ בהגה״מ) והא דאמרינן כו׳ . לתוס׳ כוה

דגול מרבבה
(סימן קי״ז בש״ך ס״ק י״ד) ה״ל קבוע . ונתוספות

חדושי בית מאיר
(סימן קי״ז בש״ע סעיף ג׳) אבל בשר הנמצא בשוק או ביד עובר כוכבים טותר. פירוש לבשן מסמא בפי׳ בגמלה ביד עובר כוכבים בכיבו . ונתוסי׳ כתובות דף ע״ו ד״ה ומסמא מסמא דמגלה בין בתמיות לבין בקוק מרי דלמ מעשה כל כיש נפלה בנים דלא סדר לעיבוה ותביר קבוע . ובן בתנו בני תיבוק מלבל בסיר מעלה בנים מסמא כל בנים מעבר עולר בסמר בקבוקים ולם כן מתי דמסני סבוגיא דמולין ל״ב מגלה ביד עובר כוכבים דבינו נמי עובר עובר כוכבים בטוק ולא בנים ולא״ם אולם בטוסיפים ותוי׳ בתוס׳ לא ל׳ לגלה בגמלה בנים בתלמון שם מקומם בתלמון לתיבו לא לתל״ב (בית מאיר כאן שיר תשיב פרק (פרמי מרבי) : (שם סעיף ב) בין שרוב חגויות מוכרות בשר שוחטה . ומסמא לתל״ם שבעיבוב בתמיות שבוכבים בשר נכילה כה רוב בכבר נגד כל בשר שחוט שבבוב בתמיות מ״ם לא לתלוק בשר רוב בכבר לגלה בשר רוב בתמיות ובבי ולמתמה שבן מסמאות ל״ה תולין דף ל״ד סוף ד״ה ולפי שבמר ולא״ב דמה ל״ב עריס׳ הוא כיון דבבוב בתמיות מוכרין מתנים בה״ו כרוב מיבסה ל״ה ל״ל ל״ם לגלה בלבד דמול בשר רוב בתמיות ולא בשר בכבר לגלה בשר רוב בתמיות ולא בשר בכבר לגלה בשר רוב בתמיות ולא בשר בכבר לגלה

קטנו וכן כתבו הסוספות בפסחים (דף ע׳) דיבור המתחיל אימו ומצוות וכן בסמ״ק סוף סימן רי״ד קלקו גם כן קבוע דלרבנן וכרשב״ל כתב בסך קבוע דלרבנן אלא אחר מלקות מקבוע לא נתערב בתחילים מוחר מעטם ספק ספיקא אבל בקבוע דאוריתא אזכרו ודאי לא מהני אחר כך תערובות כמו שכתב הרשב״ם גופיה שביאו אלא בפנינו אבל אחר מוחר מן הסוכה שבור סוף סי׳ יב לדעיך שיבא ספק דאלמא מוחר מן הסוכה. דוקא ואין איסור אלא מדרבנן וגם דין זה אם על עובד הוכיחים שנתערב שמביא רשב״ל דאיסר ממנו הוא כן דמן הסורה אפי׳ בבלי חשוב בטל ואין איסור אלא מדרבנן כמו שכתבו בזבחים (דף ע״ב) דיבור המתחיל אלא אחר רבא. וכן כתב הרמ״ה בחולין לענייני תערובת הראשון זה על דין זה שהרבה וכן היה לו לכתוב מקולין שנתערבה שם עריפה ולקח ממנה ואינו יודע מאיזה מסה לקח ונתערבה בתחילים כי׳ וכן אחר דעת מעלה כלל כי׳ דין י״ב דלוקה בחיסור אחר דלרבנן הוייהו כגון אחד מגויות ופירש אחר מסה אלא בפנינו אבל אחר מוחר מן הסוכה כיון שפרש אלא בפנינו אלא בתחילים אחרונה אחרונה אחר מן הסוכה ואין איסור אלא מדרבנן ומה שכתבו אחר מן הסוכה. דוקא לאלמוא מוחר מן הסוכה. דוקא

מאיזו מהן לקח כב ונתערבה באחרות ואינה

בהגהות שבסוף ספר חו״מ בלל כ״ה דין ד״ל כתב דבר״ש (ומביאו הטור) לא מהיני אלא בפירש לפנינו דמתבטל דלרבנן ובאמת הכי מעמא לאחרות מלקות בח״מ מקלר שבטלת אחרות ובלתי אלא אחרונה אבל בזמן שהוא בפני עצמו כו׳ מעמא דקלו אחרמיך ליה אחרים לפנינו וטיינו ליתמא אחרונה מעמא שהמחמים אחרונה מיהו. בהסכ״ל דף ק״ב סוף ע״ב כתב ד״ל מיהו דוקא אלא אחרונה אחרונה זו אלקח מן הקבוע אבל אחרונה אחרים אל סיהר כו׳ מיהו ד״ל דקלו אחמ״ל דמיירי בהם מיהם דקרי לה בהם קבוע וכן בלבון בפוסקים תערובות דהסכ״ל נקרא קבוע ומכי ממי בפסק הרמ״ן מדרבנן מדרבנן דאם לקח מהל״ל מן הקבוע ומחערבה באחרות בטלה כולו מעוט ס״ם מיהו הרב המגיד ס״מ מהבמ״ל דין י״ח כתב ממי בהם הרשב״ל שבלוקח מן הקבוע לא אחרו אלא בזמן שהוא בפני עצמו כו׳ ולא הזכיר שם דבר מהל״ל רק מקבוע דמיות ודוחק לומר כשבעובד הוכיחים לוקח מן הקבוע דהא אחמת קאמר ועוד דאם אינה דאעובד הוכיחי קלו ל״ל למימר כלל שבלוקח מן הקבוע דהא הזכיר מקבוע עובד הוכיחי אבל בזמן שבלוקח מן הקבוע דלא הזכיר מקבוע דהוכיחים אם כן גם על אחמר לק״מ דוקל לומר דגם הוא מיירי בעובד הוכיחי (אבל בעמ״ן אין לומר כן אבל אם אפילו לקח מהן ביחים כו׳ ממעמ מדברינו לבניה דקלו אינו אלא דאמרינן אם אינו אלא אחרונה ישראל מן המגויות מיירי גם בס״ם לא הזכיר כלל דבלקח עובד הוכיחים בפנינו אינו אלא מדרבנן ומדרבנן כי מהמת אחרונה דבלקח אינה כלולו לקחו ישראל מעמא דלמדרי הוי אלקח ומחור ממי דאוריתא וכן בהמ״ם ומדרבנן אלא אחרונה אחרונה אחרונה

ניכרת כג (יג) (ג) בטלה ברוב כד משום ספק ספיקא:
הגה כה (יא) *) ויש מוסרין בו (יב) בכפ"ב פסוס דכל מקום דאסור
מקומו הוי כמתלה על מתלה כז ומוחל וספק כלתחון אסור מן
האוכל ואין כאן עוד ספיקא להחיר כך תערובות לא מקרי ספק ספיקא
(פרוך כלל כ"ם) ומכי שהוג:

ה (יב) ח מי שלקח בשר מהמקולין (פי' ביה המקנאים)
ואפילו חתיכה הראויה להתכבד ונמצאת טרפה
במקולין כח ולא נודעו (טו) חתיכות הטרפה ואינו
יודע מאיזו לקח (יג) כל מה שלקחו מהמקולין קודם שנמצאת הטרפה (י) (ד) מותר
שלא נפל הספק בקבוע אלא לאחר שפירש וכיון שהרוב מותר
(ד) כט (יד) אבל ליקח מכאן (טו) ואילך ל (יח) אסור ואפילו חתיכה שאינה
ראויה

מאחר שזה כ"ל ברור בדעת הרמב"ם וס"ה ומהמכר: כג בטלה ברוב
כו'. ליע דלא יהא אלא תערובות הא המתכר כ"ל בס"ם דלא אבי אלא
בב' תערובות והרמב"ם לעמיס חזיל דס"ל דמרי בב' תערובות
ובדלקמן ס"ק מ"ע ול"ל דס"ל להמתכר דכיון דקבוע מיהוא הוא נגע
מתערובות וכל שהתערב אחר
אחליון בחר רוב ומרי ושוב ס"ל כיון
דבלא"ה הרבה פוסקים מחיריס בב'
תערובות וכמו שיהבאר בס"ק מ"ע
אי"ב בקבוע מיהוא הוא אין לך בו
אלא מיהוא ומרי בתערובת אחר
ודומק: כד משום ספק ספיקא.
ספק בעצמו שאוכל החתיכה שנמצא
לא יו היא שבאה מהקבוע ואחר"ל זו
היא שנמצא אל היחר היא ואפי' זה
אסור לאכול כולן בדם אחת אליבא
אלא מדא ספיקא ופסוק הוא:
כה ויש אומרים בהרא"ש. וכן דעת
הרא"ש ודלא הרמב"ם ס"ה ס"ל הפסק
אלא דמרי המתכר ומו לא לא אלי ולא הרמב"ם
אבל אם כל מה שלקחתי לעיל: כו בהרא"ש. בדין זה דקבוע ואפי' פירש לפיכו אסור מן הטורים ממלא
על מתלה ואסור אח"כ המתערב כ"כ בהמ"ם כלל מ"ג סוף דין מ' בשם ר"ם ונכתב מעמוד
מקום אליסור במקומו כו' ולא כ' ביקור מעום דטולא ופסק כך בסימנים ובייסו לבתריך כאן בהרא"ם ונכתב מעמוד דכל
כוכבים לפיכו מ"מ כיון דבאיסור במקומו הוי כמתלה על מתלה ומחולא כו' אלא בא לומר דאע"פ דפירש לפיכו אי לקחו עובד
כיון דמהרא"ל פי"ה כי' ל"ד פסק מי הרא"ש דלא אפשר להחיר אם בתערב במקום הפסד מרובה וכמ"ש
אוכל כאחד דאל"ה ליכא ס"ס ל"ב: כו והוא"ל ופסק ראשון מן התורה כו'. אסיר אילו. הוי ספק איסור דאסור מעום תערובות לא
טוי אבי בתערב אחר"כ בתערובות דלקמן ס"ח אלא אחי לאפוקי אילו הוי ספק איסור דאסור מדרבנן הוי אבי בתערובות דלקמן ס"ב ג"ב
ל"ב דלא"ל דאין דגרע עפי מתערובות כיון דקבוע מיהוא הוא קמ"ל כיון דספק כלתחון אסור מן. דאמרינן כיון דלקמן ס"ב ג"ב
לגבר בהא"ם דסכירא ליה לקמן ס"ח דהתערובות הכ' אסור לאכלו אלא בחא"ם נופיה אחי שפיר דבתערבי
לקמן ס"ק ל"ד בשמו דבב' תערובות מותר התערובות הכ' בפחות אחר אבל בחא"ם נופיה אחי בספק
מרפה שהתערב דלקמן קעוף ע' ואסור התערובות אע"פ אילו ולא אלו אלו ולא אלו אלו ולא אלו אל

גזיין בלקח בטעם היתר אמו שיקח אחר כאיסור : (ה) שאין הכל בקיאין . כן כתב הרשב"א. כביאור סעור וכתב עליו ולפי מכון מה שכתב להתיר בתחיבות שלקין לחוויות להתכבד אלא שהמגיר לאוכלו שנאלסר שאחוזין מן הדין דכל מחלה כו' ומחמה ב"י ומאלר גדולים על הטור דכתב כל קבוע כמחלה לא שייך אלא בהיא הגיות שהאיסור ניכר מקומו מה שלין כן בכאן שהאיסור אינו ניכר ולא נזכו אלא בתחיבות לחוויות אבל בלתי בתחיבות לחוויות אינו ניכר ולא נזכר לחתכבד וכאין לחוויות לחתכבד שפיר בטל ברוב ודינו כמו שהתערב בב"י ובלבלי . מטה. ובפריטה מילא דטעור דאסר כדברי הרשב"א דמיירי שיש איסור במקולין אחד ולא נודע בשיש מקולין

*) ופירוש המוס הוא דסיהר כ' הטור על זה וכן כתב מ"ה ז"ל דכל מה שלקחו קודם הספק הכל מותר דבדברון כזה שבאה הספק לחוויות ולחי אפי' קודם שנולד הספק אסור ולא סהיר הרמ"ם אלא בקבוע דרבנן ולאיתי פירוקים רבים וגלגלו למלות. ספהם לפרש דברי רבינו ואני המהרי עוד למה לא הקשה בית יוסף גם על הרשב"א למה הסמיר כאן לאסור אפי' אינו לחוויות מעשה שמת יעבו עפי ממה שנמלא בבית וכי תימא דבמקולין שבכיתי רבים גזיין עפי *) וכן מלאתי לרמ"ל פרק גיד הנשה סימן כ"ד *) וכא תיפכא עליו במשנה בפרק מבנים (דף קמ"ז) אבל עמרים בני אדם כו' ופרש"י סוגלא ומרוגין שם מלכרי אסדרי וכיתיד גזרו עפי אלא ע"כ דליתא לאחי הבנה . והרמלה לפ"ד דדברי רבינו הטור נכונים ואדהקשה ב"י קושיא מדפשיט *) כוס ליה לקשה ממה בחבר הטור בוטים לעולה בחיבון זה וכן מחיכה שלמחבר לאחר שנתערבו דברי עלמו חוך כדי דיבור על כן נראה לפ"ד דיפה כון דע"כ לא בריגן לעיל בכוח הטור לכלרכין לא בחבר מה שהתערבות אלא ממה ממ"ז דמי האיסור מחבר כרי כולן מותרין כו' וזה שייך בלין לאן כי אם מחיכה אחת אסורה ואז אפשר לנו לומר שהאיסור שמחבר והבטלה כולו היתר מה שלין כן בכאן דנמלאת בהאחת מריפה בחקולין ולא נודע איזה כיון בלין בכאן דבר בהתיר המיכה שלהיה לבחבר מלר בטול ברוב מ"מ בחתיכה הרלחוין לאסורין עדיין אע"פ דאיסור אלא בהאחת שלינה

ומפלגות: ו כרא"ש בתשובה והרמב"ן בח"ה וה"ן בפ"ו דעבודה זרה ובמיימוני דנכנס בר אלמנו לא"ר נתן מנחם בעל עכו בכוכבים ומתמה הרמב"ם: יא דלוכל לתיגר מנוגב אמנו מוד ודולו לא יאכל מאחר מדאמרו לא יאכל מאחר מדאמרו לא יאכל מאחר מדאמר

בכמן דעבמת דכר סיהר כתבו ב"י בשם סג"ה ר"ן ומ"ה דלקח ס"ל שמכתב ר"י דזוקא שנפל מעצמו ליס לחו מסיריון וכמ"ש הש"מ מ"מ לכל לס סלילו הוא לסילו שוגג דקסיון שוגג אמו מוד סיהו דוקא בנפל ליס לכל מלכל בשוגג לא שייך לקנוס שמא יתלבנו במוד דסא לפי דמתו מיסור הוא מוכל שהרי כתבו ב"י בשם הגה"מ דלקח מ"ס בתשובה הגה"מ דלקח מ"ס בתשובה הגה"מ דלקח מ"ס בתשובה

שנתערב בארבעים נ [ל] ונפל נא (יד) מהתערובות הזאת אחד לשנים אחרים ונפל מן השלישה לשנים אחרים הרי אלו האחרים מותרים שהרי האחד של תערובות הראשונה בטל ברוב (י) ואם נפל אחד מהתערובות הראשונה לאלף בולם

מטה יהונתן

ובכסמ"ם פירש דלא דקאמר לא, בכשר כ"ל אלא כגי' פירוש דקאי על כשולה ומאכל אלו אם כשולה ומקבה אלו לשעבר לא פירך מכא ואחכ"ל וכו' לדידי י"ל שפיר כ"ל אלא מי מוחר ור"ל לא קאמר אלא לענין כשולה ובל דבא מיל ומקבה לענין לחמר כפי' בכר מ"ל דבמ' מבוסס כפי' בכר מ"ל לא מ"ל לא מ"ל לא

היה דאינה רוצה להתבכבד כיון דעדיין נוטה עליה וממוסר היקון גדול. ומ"מ דכל מה קיימא בספק ספיקא ספק אם זו היא ואח"ל זו היא דלמא בעלה המפרקה כפגמה מ"מ מיד שנפגם הסכין היתה אסורה ואין להתיר בלא השלכה אחר עכ"ל. ולכאורה הא"ש זו תמוה היא דהא לר"ת מהני ספק ספיקא דאינו דלמיפ שוה אלא מ' בטול המיסור והמני המערובות ואם כן מה הביא מ"מ מיד כשנפגם כו' ואם דאמרת הא דאינו בטלה מטום שיש מכל טוטות אם כה אפילו בטלה לכבד מעטפה ספק ספיקא ומרלה בטלמתא יש היתר גם מכח ספק ספיקא אלא דר"ת נקט אפילו בודאי איסור אחלה ואח"כ כתב אף אם בא לאחר מה מ"ג דכל אחת קיימא בספק ספיקא לא בא לאחר אח הכל אלא אל השלכה אחת אמר דאע"ג דיש כאן ספק ספיקא בכל אחת ואם כן יש תרי עשמים לקולא ואין לריכין להשליך מ' אל זה תירץ כיון דמ"מ כיון שנפגם הסכין היה אל אחד אם איסור ואפילו מ"כ יש להתיר אלא בלא השלכה אחד ואל כן מיום שנים ואין להתיר בלא השלכה אלא כדפריטים שזה. מיום שהיתרון כן: כלפה לי נכון פירוש הג"ה שעני דורה ואלא כדאיתי דומקים בפילוסה בעמין אחר ואל כן יפה ספק הש"מ שנמקום שיש סיפר מכח אחר ספק ספיקא יש להשליך אחד ואחת אלא בחומרא כיון שעכ"פ היה אל אחד אם איסור ברור אחלה ואם כן גם בהתערב איסור ספק שדינו שמ"ל רק שני הערובות הבי אמי יש לאסור עכ"פ אחת מהן דמלי שנא ולא היה לרמ"ה לכתוב סתם דברי דמשמע הכל אלא דרמ"ה לא אחמיין בהאי ודוקא כו' אמתי דמשיך ליה לענין להכול אחד אח כולן אלא אחר אל מ"ש הש"ע דבשיע ג' הערובות על זה אמר דוקא בודאי איסור אבל בספק איסור מוחר בהערובות הבאי בדרך שבהערובות הבאי אינו אלא בודאי איסור: (יא) יא דבר שיש לו מתירין כו'. בטור כתוב בשם י"ל בכל הדברים המבוארים בשלחן מחבטלים אלא מבאי בכו ס"ם ואלה על זה ומבר כ"י דאותן י"ל שיהיו דעת ר"י שאינו מתיר בספק ספיקא כל שאינו בגוף אחד כמו שיתבאר אחר זה *) ואל זה בודאי בזה מבאים בה אלא בבמוך בהדיא אלא מיירי בספק ספיקא גמור ואותן י"ל סם בשמ"ק בוף מי' ר"ת ומ"מ מ"ש רמ"ה כאן לענין דבר שיש לו מתירין די"ל אלא מוטיל ס"ם ומסיק לסקל במקום אוכל אמות דבמ"ח סוף אלל ע"ד כהב וז"ל כתב כה"ר יש פרק אין לדין לספק ספיקא מוחר בדבר שיש לו מתירין כגון ספק ביצה ביש בי שכ"ל ובמרוך אלל כ"ה כתב דמבטא לאסור אפי' ס"ם בדבר שיל"מ שכ"ל ח"מ. *) ואגה כה"ן אם מבואר דבודאי באיסור אלבנן מוחר בס"ם בדבר שיל"מ דהיינו ספק ביצה כי' אם מחבר אלא מדבנן ס"ל ס"ם בדבנן ואמר אנשם מכתיון גם בח"ח במ"ם ספק ביצה כו' לחומרא בדבנן מיירי *) אלא דקשה מדלא בדבנן מיירי אלא בחומרא דבודאי אבל ספק בדבר שיל"מ אלא בחומרא דבודאי אבל ספק בדבר שיל"מ אלא בחומרא דבודאי אבל ספק בדבר שיל"מ

יורה דעה קי הלכות תערובות

ס אם הוא מדברים המתבטלים סא שכיון (יב) שספק הראשון היה (יג) בנופו אין להחירו מספק ספיקא :

(יב) שהספק הראשון היה בגופו . זהו על פי פי' ר"י שזכרתי בסעיף מ' בספק ביצה האסורה שהתערבה אפילו בכלים שהן כולן אסורות דלא מצינו ס"ם אלא בסבי תערובות דלו הספיקות שיין מסמ"ב כלן דספק האחד אם יש איסור ואחל"ל גם איסור שמא לא יש איסור כך ס"ם הוי כב' גופים ובאמת לריך שיהא ס"ם בגוף אחד מעצין אחד כמו שהי תערובות אז ס"ם לם יש לכלן איסור אז לא כמו בספק שזיאתה שפק החיתו ספק אינו אחתיו ואח"ל מחתיו ספק בגופים בדבלן בספ"ק דהבונות: והנה בסי' כ"ז בספק דרוסה שהתערבה דלא מתיהן מקום ס"ם בשם ר"י מחב ב"י מלאתי כתוב וכי דרוסה שהתערבה הוא מותר מס"ם ברוב רק מדרבנן אסור מעטם דבר שבמנין ואם כן כל דעתר בספק דרבנן ובים לגו להקל . וחירן ע"ז דר"י מייירי באחר שנולד הספק הא' ודע בספק והוא איסור גמור ואל עליה שם ודלו איסור ע"ב ולפי מ"ם אין כאן קרינא כלל בשאני הכא מטמא ס"ם כמו שזכרתי וגם קרינא הבנים לא קשה מידי דאין כאן איסור מס"ם בגוף אחד איסור רק מחמת ביטול ברוב ורבנן אמרו כל היכא דעשם דבר אחר אזל לא מבני ביטול ברוב : שוב מלאתי כן בספר דרכי משה שמבת זה ב' לכן כלאם דים להחתיר בדברי ר"י אפילו במקום שנודעו ב' הספיקות ביחד בכ"ל . וכן הוא דעת בעל שאריית יוסף וכן כלאם בל"ד עוד לבניא ראיה דלא מבני לא נודע בגופים במקום דלא הוה ס"ם כראוי עוד לבניא ראיה דלא מבני לא נודע בגופים במקום המעט בלתם שמועה דהתערבה דאם נפל באיסור ב' ומב' למקום אחר דמותר דמקמא דוקא אם בפל באיסור לבוד ומאותו רוב נפל במקום אחר הוא שלמרו ס"ם לבקל שבבר מתבטל מס"ם הא לגו בבי מלי אחרים דנפל ל' דהיינו ב' אחרים ובאיסור ממילא בטל בחלב ברוב כי ליכא רובא מני הא אינא בכל חד בתערובות ס"ם ומתה לא אמרו ס"ם לבקל אלא ע"י שני מערבו' ובדעת ר"י ומני"ל דבל שנפל בטל איסור בהדי אינו ליכא רוב אינו אחר הרי אינו בכל ל' מלאו בגופו של איסור בטל אחר ד"ת ובלבל אין מאלכין בזה אחר ס"ם לבקל עכ"ל . ולבאה דעתו דבחירון בסבי מייבא אם אינו אחר ס"ם בחירון הא' אין בחירון הא' אמר דאם לפר"י כי צריך ביטול בב' תערובות דוקא ובחירון הבני אמר דאם לפי ר"ת אין כאן ס"ם שבאין אחר הרי אינו בכל ל' מלאו בגופו של איסור מבני אחר אחר ד"ת ובלבל אין מאלכין בזה אחר ס"ם לבקל עכ"ל . ולבאה דעתו דבחירון בסבי מייבא אם אינו אחר ס"ם לבקל אין כאן ס"ם לפר"י כי צריך ביטול בב' תערובות דוקא ובחירון הבני אמר דאם לפי ר"ת אין כאן ס"ם שבאין אחר הרי אינו בכל ל' מלאו בגופו של איסור מבני אחר אחר ד"ת ובלבל אין מאלכין בזה אחר ס"ם לבקל כשהתערב עם אחר לאחר ב' אחר אחר ס"ם לבקל אינו אחר ס"ם לבקל אינו אחר ס"ם לבקל אינו

במקום דלא מסי מליבא דיויס : (יג) הוא איסור דאורייתא כו׳ . פי׳ מה שכתבתי כסי׳ ס״ו סעיף ד׳ בהג״ה ממכת זה כ״ל דרמ״ה הבריע שם דדם ביצים דרבנן כתם. נעשה תערובות : וראיתי בספר נדפס ממדע לברב מהר״ר בנימין כ׳ בתשו׳ סימן נ״ז להבית דליס לא לגמרי מאין איסור בשם״ם שלאינו בטוף אחד מלא הספק אחד בטוף והאמי ס״ו תערובות אלא בטוף אחד בטוף ומה שכתב״ל דבר אחר מן הרמב״ם ס״ב מי תערובות אינו

אמת בחנות ולא נודע במיזה תנות כיון שאין האיסור נודע מיכח למיתם שמא יקח מן הקבוע לשיטת הרא"ש [מולין פ"ז סימן כ] לקמן בסעיף ו' וע"ש. ודע דהא דקיימא לן דבשר הנמצא מוחר מיירי אפילו בנמצא קרוב לגבלה דהא קיימא לן לדוב וקרוב הלך אחר הרוב כדאיתא בפרק גיד הנשה כג, כז. וכבר פירשתי בתרוכה כל זה לעיל בסימן ס"ג. [ס"ק ג] ובפריי פרי חדש או"ח בסימן תל"ז סעיף י"ד [ס"ק יח] ע"ש בסיעתא דשמיא:

[טז] או ביד גוי. או ביד קטן, רוקח בסימן ת"פ. ומכל מקום משמבגרא דלפי מה שכתב הרשב"א בתשובת הבית דף ע' [בית ג שער ג ח, כ] דהקטנים החריפין שלוקחין על ידיהם בשר ויין שפיר דמי דאין עשויין לקלקל לקנות ולהביא מן האיסור ולהניח את המותר ואין זה מדרך עדות אלא חזקה היא, וכן נתפשט המנהג ודלא כהרא"ה [בדק הבית שם ח, ג] שחולק עליו. לפי זה אם נמצא ביד קטן חריף מקרי עולד הספק במקום קביעותו כנמצא ביד ישראל גדול ואסיר:

[יז] דכל דפריש כו'. עיין בתשובות מהרי"ל בסימן קל"ד [סימן קסט] ע"ש:

[יח] אבל חכמים אסרוהו כו'. משום בשר שנתעלם מן העין וכדלעיל בסימן ס"ג ושם [ס"ק ג] נתבאר הכל בתרוכה בסיעתא דשמיא ע"ש: **[יט] אבל אם פירש לפנינו כו'.** הטעם משום דהספק עולד במקום הקביעות. ודעת הר"ן בפרק גיד הנשה [מולין שם ד"ה ובמתלא] שאע"פ שרואה אותו פורש מן הקבוע מדינא שרי, דמדאוריתא לא מקרי קבוע אלא במקום קביעותו אלא שחכמים גזרו בשראהו פורש מן הקבוע גזרה שמא יקח מן הקבוע, אבל בספר התרומה בסימן נ"א כתב וז"ל ואם פירש אחד בפנינו אז אסור מן התורה כאילו לקחו משם בידים, וכן דעת הרוקח בסימן ת"פ וכן נראה דעת הרשב"א בתורת הבית [בית ד שער ב ג, א] שכתב דלקח עכו"ם בפנינו דהוי כאילו לקחו ישראל משמע דאסיר מדאוריתא בלקחו ישראל, וכן דעת התוספות בפרק קמא דפסחים [נא, ב ד"ה היינו משום] גבי תשש לבורין והכי מוכח לשם מלשון הגמרא, וכן עיקר: **[כ] ונתערבה באחרות כו' בטלה ברוב.** השיג עליו הב"ח [בעמוד שם ד"ה ומ"ש וראיה לז] דהרשב"א [בתורת הבית שם ג, כ] לא קאמר אלא בפירשה לפנינו דאיסורו אינו אלא מדרבנן, אבל לא בלקח הספק הראשון אסור מן התורה והוי כספק טרפה שנתערבה דהתערובת אסור כדלקמן סעיף ט' ע"כ. והט"ז [ס"ק ג] נמשך אחריו אלא שכתב דהרשב"א מיירי בקבוע דרבנן, דהיינו מקולין שיש בה טרפה שנתערבה בין הכשרות ומשום הכי מותר מטעם ספק ספיקא ע"כ. ולאו מן הסם הוא זה דהרי כילה שנולדה ביום טוב דעלמא ליכא בה משום הכנה דרבה ולא אסירא אלא מדרבנן משום יום טוב אחר השבת ואע"פ כן אסירא אפילו ע"י תערובת וכדאיתא בפרק קמא דביצה [ג, ב], וכן כתב הרשב"א בתשובת הבית דף קע"ו ע"א [בית ד שער ב כד, ב סוף ד"ה אחר הכותב דברי] דאמרה ר"י אף במה שאסרוהו, משום דעיקר מה שאנו מושבין הוא אסור דבר תורה, כגילה שהיא עצמה מותרת אלא שאסרוה משום דעיקר יש לחוש לגזרה ביום טוב שלאחר השבת ע"כ, וא"כ גם בפירש לפנינו וקבוע דרבנן עיקרן בדבר שאסור מן התורה. ועוד שהרי כתבתי בס"ק י"ע דדעת הרשב"א דפירש לפנינו אסיר מן התורה כדמוכח בהליא מדבריו. ומכל מקום באמת שאע"פ שהמחבר נמשך אחר הרשב"א בדין זה לא כיון יפה לפי מה שספק לקמן וכמו שאבאר בסיעתא דשמיא. הנה להרשב"א [בתורת הבית שם כה, ב] שכתב שיש לחוש לדברי ר"י ז"ל כל מה שכתב בתורת הבית דף ק"כ ע"ב [שם ג, א] שנראה לכאורה שהוא הפך סברת ר"י יש לישבו שפיר להסכימו עם סברתו. שהרי מה שכתב דאם חזר אותו שפירש לפנינו ונפל לתוך היתר מרובה מותר משום ספק ספיקא, ההיא בטבעת של עכו"ם שנפלה לטבעות אחרות מיירי, דהוו שני ספקות שבאין ע"י תערובת והא לכולי עלמא מקילינן משום ספק ספיקא. וכן מה שכתב אח"כ מי שלקח בשר מן המקולין ואח"כ נמצאת טרפה במקולין ולא אח"כ תערובת אינו אלא דאמר מיכן ליקח מן הקבוע במקולין, ואם לקח ונתערבה באחרות מותר שכולן מותרות וכדמוכח ההיא דטבעות ע"כ. ומזה הטעיק המחבר מה שספק דהכא נפלוגתא לא מיירי, ולסברת ר"ת אף בקבוע דחנויות שרי משום ספק ספיקא, ולסברת ר"י לא שרינן אלא בקבוע דחמיכות שנתערבה טרפה בכשרה וכדפרישית. אמנם פסקי הרב המחבר ז"ל חיים ברוכים ואינן מחווירין הכלל אצלנו, שהרי לקמן בסעיף ט' פסק כסברת ר"י שאין להתיר ספק טרפה שנתערבה, ואין בכאן התיר ספק קבוע על ידי תערובת. ומה שכתב הש"ך [ס"ק כג] דשאני קבוע דהוי חדוש, אינו נכון, דהא הטוש טעמא דיהיב הרשב"א לספק טרפה יצנו גם כן בדין קבוע, שהרי כתב הרב ז"ל [בתורת הבית שם כה, א] דהיאך נאמר שמא לא זו היא ואם תמצא לומר זו היא שמא לא טרפה היתה, והלא כבר אחרתה משעה שנולד בה ספק טרפות והיאך נתיר מה שאסרנו מפני שנתערב באחרים ונאמר מה שאסרנו מותר היה ע"כ. וא"כ גם בדין קבוע שאסרנוהו משעה שנולד בה ספק קביעות איך נחזור ונתירנו מפני שנתערב, ועוד שהרב המאיר רצה לישב כן אף לדעת המגיד משנה, וליתא, שהרי המגיד משנה כתב סתם קבוע ואף תשש תערובות מוכרות בשר נבלה ואחת מוכרת בשר שחוטה מקרי קבוע, דדין קבוע הוי בין לקולא בין לחומרא וכדאיתא בסוף פרק קמא דכתובות [עו, א], ואף בכאלי גוונא כתב המגיד משנה דנבלה בבוב, ובכאן ליכא חדוש לחומרא דדבר הוי חדוש לקולא ולא גרע מספק טרפה, והרבה קושיא לדוכתא דאין בגלה בבוב. ולהרי מחווראה בדעת המגיד משנה דבשין מעיקרא, אבל על המחבר קשיא. ותו קשיא טובא עליה דמשמע ודאי דאחול בתר איפכא בדיינים אלו, שהרי לקמן בסעיף ח' כתב שדבר שאינו בטל ממנת משיבותו שנרין שלשה תערובות להתירו, ואי קבוע דרבנן צריך עוד שני תערובות להתירו כל שכן בקבוע דאורייתא, ואיהו ז"ל בכאן דהוי קבוע דאורייתא ספק שמתבטל בתערובת אחד, ולקמן בקבוע דרבנן הצריך עוד שני תערובות, ונהפוך הוא שהעיקר דבכאן לא מבטיל ברובא ולקמן בגי בשני תערובות כדעת התוספות [נדה יט ע"ב, ח ד"ה פירש] וכדלקמן בס"ק ל"ח. באופן דקבוע דאורייתא ודרבנן שוין דלא מבטלי ברובא וסגי להו בשני תערובות והכי נקטינן: **[כא] ולא נודעו חתיכות הטרפה כו'.** בכל גוונא מיירי בין שנתערבו חתיכות הטרפה בין הכשרות במקולין אחד ואינו יודע מאיזה חתיכות לקח, וכן כשידוע שיש טרפה בחנות אחת ולא נודע באיזו מהן, ולקח מאחד מהן אף שיודע מאיזה מהן לקח, וכן תשש תערובות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח, בהני גווני מה שלקח קודם שנודע שהיה שם טרפה שרי וכמו שכתבתי בס"ק י"ג ע"ש, אבל אם התערובות כולן היו בחזקת מוכרות בשר שחוטה אלא שנתערבה אח"כ שרוב הבהמות היו טרפות באופן שרוב החערובות היו מוכרות בשר נבלה לחפרע, ולא ידע מאיזה מהן לקח אף מה שלקח מקודם שנודעו הטרפות אסור, דאף על גב דדין קבוע הוי בין לקולא ובין לחומרא, מכל מקום ליכא לחימר הכא כל כלאן: יש לדחות דלא מיירי בקבוע דחנויות אלא בקבוע דרבנן וכמו שכתב הט"ז דהוי תערובת דחמיכות דהשתא דהתרי הפיקות הוו מעינן תערובת וכדמוכח ההוכחה דלימי מטבעות דהוי בכהאי גוונא ממש, אבל בלוקח מקבוע דחנויות כיון שהאיסור קבוע ויכר מה שלקח אסור מדין תורה מחמת ספק בספק טרפה לא מדין ספק תערובת, וא"כ אף שנתערבה אח"כ בחתיכות הוה להו שני ספקות שאין מעינן אחד ואסיר לדעת ר"י. אבל המגיד משנה כתב בפרק ח' מהלכות מאכלות אסורות [הלכה יא] בתחלה דבשר ראשון"ל שהלוקח מן הקבוע ונתערבה בחתיכות שבעלה ברוב ע"כ. משמע שהבין דבכל קבוע אף בקבוע דחנויות המיר הרשב"א משום ספק ספיקא, ואיהו חזיל לטעמיה שכתב בפרק ח' מהלכות יום טוב [הלכה כ] שספק בילה שנולדה ביום טוב שנתערבה בחתיכות שהרשב"א [בתורת הקודש שער ה פוח ד] הסכים לדעת המתירין ומסתמא דלהה כן בחדושי הרשב"א שיש על שיטת התלמוד כמ"י שהסכים לזה וגם בתשובה [מ"ח] בסוף סימן מ"ח כתב על סברת ר"ת ולזה דעתי נוטה להלכה, ולפיכך בדין קבוע סתם המגיד משנה משום דדעתו בדעת הרשב"א שמתיר ספק ספיקא אף שאין מעינן אחד. ומיהו לפי מה שפסק בתורת הבית שיש לחוש לדברי ר"י מלינן למימר דהכא נפלוגתא לא מיירי, ולסברת ר"ת אף בקבוע דחנויות שרי משום ספק ספיקא, ולסברת ר"י לא שרינן אלא בקבוע דחמיכות שנתערבה טרפה בכשרה וכדפרישית. אמנם פסקי הרב המחבר ז"ל חיים ברוכים ואינן מחווירין הכלל אצלנו, שהרי לקמן בסעיף ט' פסק כסברת ר"י שאין להתיר ספק טרפה שנתערבה, ואין בכאן התיר ספק קבוע על ידי תערובת. ומה שכתב הש"ך [ס"ק כג] דשאני קבוע דהוי חדוש, אינו נכון, דהא הטוש טעמא דיהיב הרשב"א לספק טרפה יצנו גם כן בדין קבוע, שהרי כתב הרב ז"ל [בתורת הבית שם כה, א] דהיאך נאמר שמא לא זו היא ואם תמצא לומר זו היא שמא לא טרפה היתה, והלא כבר אחרתה משעה שנולד בה ספק טרפות והיאך נתיר מה שאסרנו מפני שנתערב באחרים ונאמר מה שאסרנו מותר היה ע"כ. וא"כ גם בדין קבוע שאסרנוהו משעה שנולד בה ספק קביעות איך נחזור ונתירנו מפני שנתערב, ועוד שהרב המאיר רצה לישב כן אף לדעת המגיד משנה, וליתא, שהרי המגיד משנה כתב סתם קבוע ואף תשש תערובות מוכרות בשר נבלה ואחת מוכרת בשר שחוטה מקרי קבוע, דדין קבוע הוי בין לקולא בין לחומרא וכדאיתא בסוף פרק קמא דכתובות [עו, א], ואף בכאלי גוונא כתב המגיד משנה דנבלה בבוב, ובכאן ליכא חדוש לחומרא דדבר הוי חדוש לקולא ולא גרע מספק טרפה, והרבה קושיא לדוכתא דאין בגלה בבוב. ולהרי מחווראה בדעת המגיד משנה דבשין מעיקרא, אבל על המחבר קשיא. ותו קשיא טובא עליה דמשמע ודאי דאחול בתר איפכא בדיינים אלו, שהרי לקמן בסעיף ח' כתב שדבר שאינו בטל ממנת משיבותו שנרין שלשה תערובות להתירו, ואי קבוע דרבנן צריך עוד שני תערובות להתירו כל שכן בקבוע דאורייתא, ואיהו ז"ל בכאן דהוי קבוע דאורייתא ספק שמתבטל בתערובת אחד, ולקמן בקבוע דרבנן הצריך עוד שני תערובות, ונהפוך הוא שהעיקר דבכאן לא מבטיל ברובא ולקמן בגי בשני תערובות כדעת התוספות [נדה יט ע"ב, ח ד"ה פירש] וכדלקמן בס"ק ל"ח. באופן דקבוע דאורייתא ודרבנן שוין דלא מבטלי ברובא וסגי להו בשני תערובות והכי נקטינן: **[כא] ולא נודעו חתיכות הטרפה כו'.** בכל גוונא מיירי בין שנתערבו חתיכות הטרפה בין הכשרות במקולין אחד ואינו יודע מאיזה חתיכות לקח, וכן כשידוע שיש טרפה בחנות אחת ולא נודע באיזו מהן, ולקח מאחד מהן אף שיודע מאיזה מהן לקח, וכן תשש תערובות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח, בהני גווני מה שלקח קודם שנודע שהיה שם טרפה שרי וכמו שכתבתי בס"ק י"ג ע"ש, אבל אם התערובות כולן היו בחזקת מוכרות בשר שחוטה אלא שנתערבה אח"כ שרוב הבהמות היו טרפות באופן שרוב החערובות היו מוכרות בשר נבלה לחפרע, ולא ידע מאיזה מהן לקח אף מה שלקח מקודם שנודעו הטרפות אסור, דאף על גב דדין קבוע הוי בין לקולא ובין לחומרא, מכל מקום ליכא לחימר הכא כל

קדושה. הלכות מאכלות אסורות פ"ח

יא "עשר חגויות תשע מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת נבלות ולקח בשר מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח הרי זה אסור שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. אבל בשר הנמצא מושלך בשוק הלך אחר הרוב דכל [ה] דפריש מרובא פריש. אם היו רוב המוכרים עכו"ם אסור. ואם היו רוב המוכרים ישראל מותר: **יב** וכן בשר הנמצא ביד עכו"ם *ואינו ידוע ממי לקח אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר. זה הוא דין תורה. יוכבר אסרו חכמים כל הבשר הנמצא בין בשוק בין ביד עכו"ם אע"פ שכל השוחטין וכל המוכרין ישראל. ולא עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם מן [ו] העין אסור אלא אם כן היה לו בו סימן או שהיה לו בו טביעת עין והוא מכירו ודאי שהוא זה או שהיה צרור וחתום:

יג יתלה כלי מלא חתיכות בשר ונשבר הכלי ונפלו החתיכות לארץ ובא ומצא חתיכות ואין לו בהן סימן ולא טביעת עין הרי זה אסור שיש לומר אותו בשר שהיה בכלי נתרתו חיה או שרץ וזה בשר אחר הוא: **יד** יגיד הנשה מותר [ז] בהנאה. לפיכך מותר לאדם לשלוח

א עור שם סי' קי סמ"ג לאוין קמח: *כנ"ל. וכן מאקן גם בכ"י, וכ"ס בנמצ"ס בדפוסים הישנים: ב עור שם סי' קג. וע"ש סמ"ג שם: ג עור שם סמ"ג שם וע"ש: ד עור שם סי' עה סמ"ג לאוין קלו. וע"ש:

יא עשר חגויות וכו'. ברייתא הובאה בהרבה מקומות ומהם ערוך גיד הנשה (דף נ"ה) מהם ולאינו יודע ממי. זה מהן לקח מסיקנו לאסור וכנמצא הלך אחר הרוב. עוד שם מבואר שבשר הנמצא ביד עכו"ם אם רוב מכוסים ישראל מותר וכתבו מן המפרשים ז"ל שמה שאמרו כן הוא בשלא ידעו אותו פורש מן הקבוע אבל ידעה העכו"ם פורש מן הקבוע הרי הוא הספק בקבוע ואסור הרי הוא כדבר משוש ספק בסיקא עכ"ל. וכוונתו לע"ם שהיא חסיקה הרמוזה להתחבר בפני הרמ"ם אמת היא ולפי מן הסיבור אינה בשלא כתו מיתבאר פי"ו. ועוד כתב שמי שלקח בשר מן המקולין ואפילו מחיכות הבכיפה ואינו יודע ממי זו לקח כל מה שלקחו מן המקולין קודם שנמצאת בכיפה מותר אלא רק אם הספק בקבוע אלא להחר שפיכו ועיין שהרוב כשירה מותר אבל ליקח מכאן ואילך אסור ואפילו מחיכה אפילה המבוכה לפי שאין הכל בקיאין בזה ויטעו בין המבוכה לפנינה מבוכה עכ"ל ז"ל:

יב זה הוא דין תורה וכבר אסרו חכמים וכו'. שם אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור ופסקו הגאונים ז"ל ברב וכן דעת קצת המהרונים ז"ל והקשו עליו מהא דתנא תמיות דקתני ובנמצא הלך אחר הרוב ומיירן בנמצא ביד עכו"ם וכן הזכירו עוד זה שם ולפי סוגיית זו אע"ג דלב אסר בשר שנתעלם בנמצא ביד עכו"ם כיון שהיא בחזקת הל' ד') ובנמצא הולכין אחר הרוב אמר רבי יוחנן (בשר) הנמצא ביד עכו"ם במקום בפלגים וכו' והוא שנתלו אותו ומקולין של ישראל וכו' רב נתן לחמן המיתון מקיון ואמר מן האיסור הוא ואע"ג דלמיעוט לא מיישנין הוא לפיקך דינא אבל כיון דמיון בירושלמי דרב משום חומרא לחמרא ודלפי בכל גוונא הוא ונמצא ביד עכו"ם שמא מחלוה דעת רבינו ויהיו מהתורה לפי נמכמנו. וכבר כתבתי שדעת הרבה מן המפרשים לומר דנמצא ביד עכו"ם נמי אסור זמו ולא עוד וכו'. זו היא הא דרב ואמרו בגמרא ורב היכי אכיל בשרא ואמרו (מיכאיל אימא) בשפחיה דלא איעלם עינא מינה ואיכבעיה אימא בגיורא ואחיתא ואכ"מ דאיתי לה ליטול ולהמיר בגיורא בזה מותר וזה דעת הרמב"ן והרשב"א ז"ל. ואפשר שלפי דעת רבינו כן ממ"ש הלכה כלי מלא וכו' ונשבר הכלי וכו' נראה שאם אפשר לבדוק בחתיכות סימן ולא בטביעות עין מותרות. ומ"ש רבינו שנתעלמה עינו מותר בכל גוונא מפורש בגמרא שם וכבר העלה הרמב"ן ז"ל שכל אדם לאמרן לומר בטביעות עין יש לי בו ואין לריך ח"ם בדוקא וזהו דעת רבינו. ומ"מ לריך שידקדק ויפה בדבר. ודע שיש מן המהרונים ז"ל מי שפסק כלוי דפליגי דרב ושרי בשר שנתעלם וכן דעת הרשב"א ז"ל וכתב והוא שנתלה במקום שהיתה שם הוא בחיתו אפי' הוא כמקום ישראל אבל אם לא נתלה בחזקת הוא לתום ואפי' הנים עבר ואמלא ע' כיון שאין לו בהן סימן לו בטביעות עין עכ"ל. ודברי רבינו והגאונים עיקר להתיר:

יד יגיד הנשה מותר בהנאה וכו'. מתלוקת הגאים הוא בפסחים ס' כל שעה (דף כ"ב) דתניא גיד הנשה מוקר בהנאה דברי ר' יהודה ור' שמעון אוסר ואסרו אחי' דגיד הנשה כי יהודה דתנן אולם אדם יגיד לעכו"ם שגיד הנשה בתוכה מפני שהוא כמוכה מפני שהוא אחי' בריש פרק כ"ם אחרי' בריש סוגיית אבל לאסקנא גיד הנשה מותר בהנאה אפי' ר"ל אין בגידין בגיד הנשה הלכה ומה דעת רבינו ועיקר: לפיכך מותר וכו'. בגמרא שהזכרתי בתמוך ובגמ' שולח

לחם משנה

הלשון ורלתי עכשיו שהרבו וכו' ר"ל שהרבים מעות לנכרי שיקנה חוטי קנבוס וכן מבואר מן הטעם שנתן דאפשר לעמוד עליו ומירחת ואין הכוונה לומר דומחנין לו חוטי קנבוס דזה אין לו שחר וא"ם לאיתלופי אינו מדוייק והכוונה לאיתלופי ממה שאמר לו הישראל: **יא** עשר חגויות תשע מוכרות בשר שחוטה וכו'. כתב ה"ם עוד כתב שמי שלקח בשר מן המקולין וכו'. מה שהקשה על זה הקשה בעל הטורים ופירש בה מכאן ואילך אין לריך לדקדק לדעת אינה תמיהה לפיה להסכבל מהבמלת ולא מיקרי קבוע והוא הספק: לומה ערבה יש בה הכרעה הרבה וקיל מהבמלת ולא מיקרי קבוע והוא הספק: **יב** זהו דין תורה. ובכר אמרו בגמרא (דף נ"ה) אמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור והקשו עליו ובגמרא הלך אחר הרוב ותירצו הסם דגמרא ביד עכו"ם מתמא

מגדל עוז

עשר חגויות כו' עד ותחוס. פ"ק דפסחים (דף ס') ובתוליין פרק גיד הנשה (דף נ"ה) וס"ג מסכת מכשירין ובמדה פרק כל כיד (דף י"ח): תלת כלי עד וזה בשר אחר כוח. פרק גיד הנשה (דף נ"ה) הוה מעשה דמיומה דתוריק רב בנומא דדבא ובעמידוה המפרשים ז"ל שפיסה תלוים בכל ובן פ"ק דפסחים (דף ע') בשמעתין דינוחין דמיינין אמא גרנוסו, ובפרק אלו מציאות (דף כ"ח) דאפיקנא מנין הוי סימן: ביר הנשה אחר עד אמא יאכל. פ' גיד הנשה (דף נ"ו) וכ"ם בל הנשה (דף כ"ב):

תנחות מיימוניות

בבלת לפיכך אין לו דין בריה וצריך בדיה אפי' לאכול בולה ובן איתא בס"ם גיד הנשה וע"ש בתוס' ובריש פ' התערובות ס"ח: [ה] שלא ראינו שפירש אלא מאאנוהו כך אבל אם בפנינו פירש ולא הכרנו המקום שממנו פירש אינו אסור מן התורה כראיתא פ"ק דפסחים ע"ש בתוס' פי' ר"י דוקא בקבוע זה שהוא קבוע מן התורה אבר כל דפריש מרובא פריש, וסברא הוא שאם פירש בפנינו לא הסיר הקביעות כדמובח פ"ק דפסחים (דף ע' ע"כ) גבי מ' צבורין של מצה ואחר של חמץ וכו' ע"ש בתוס', ואין לגזור שמא יקח מן הקבוע ביון שההתר והאיסור מבורר כל אחד ונבור לבדו אבל דברים שהשוב קבוע מדרבנן ואינן בטלים בגון בעלי חיים ודבר שבמנין ותחיכת הראויה להתכבר כדקאמר פ"ז מאחר שמן התורה בטלין ברוב. אתי ר"ת היה מחלק לומר בבקרשים החמירו אבל לא בחולין ומתוך כך היה מתיר בשנכנס זאב לעדר ודרס ב' או ג' בהמות מטעם דכל דפריש מרובא פריש ול"ג לר"י ודעת רבינו המחבה נראה כר"י בדלקמן פמ"ו ע"ש והורה ר"ר יהודה מקורבי"ל על ביצים הטרופות בקערה ודם באחת מהן נוטל אחת ואין חוששין שמא מחלבון האסור אבל לא יקח האסור מן ישאר ממנו: [ו] הנה פסק כרב דאמר בשר שנתעלם מן העין אסור וכן פסק רב האיי וכן פר"ח ור"י אלפס וכן משמע פ' אלו מציאות דשריך לאביי והאמר רב בשר שנתעלם מן העין אסור וכן משמע בשילהי משולין פירות (כיצה מ') בעובדא דרב חנא בר חנילאי (יהבו ליה בישרא) ותלי לה בעיבורא דרשא וכו' ומעשה רב. ורא"ן ור"ת וכל רבותינו מצדדים פסקו דאין הלכה כרב שהרי כמה משניות חולקים עליו ואע"ג דשניגן אשינויי דחיקי לא סמכינן ועוד מדרבי תלמודא ורב היכי אכיל בישרא ולא קאמר ואנן היכי אכלינן בישרא והא דאלו מציאות אר"ת דגרסינן אתי לקמיה דרב והשתא פריך מרב אדרב וכן משמע בירושלמי פרק אין מעמידין וע"ש בתוס', ועוד מראמרינן התם באלו מציאות בתחילה שמעתא דרבי חנינא מצא גדי שחוט בין מבריא לצפורי ותתירו לו והתיא דמשילין פירות אינא למידחי דר"ח דא"ל אי אינהו תלו לא תישקול חלמיד דרב הוה ומ"ם אם הגיחה בשוק או ביד עכו"ם פסקו בס"ח והתרוסת שצריך סימן או מביעות עין ואע"פ שמצא במקום שהגיח: [ז] אבל ראמ"ם פסק דגיד הנשה אסור בהנאה מדפסיק הילכתא אין בגידין בנ"ש וכן פסק בדלקמן פס"ו וכן מסקינן התם דהא דאמר מותר היינו לס"ד יש בגידין בנ"ש וכן פסק ס"ח משמע ע"כ:

סג א דכל דפריש מ׳. ע״ל סי׳ קי״ט סעיף ג׳ וכמ״ש שם: **ב** אם היו רוב הטוברים כו׳. לישנא בש״ס פנ״ה (דף ל״ג ע״ב) דבשר מבטל מלכתחלה אפילו בכל מה שבעולם מותר ואם מגעלת ביד עובד כוכבים אסור ואם מגעלת ביד עובד כוכבים ג׳ ולא נודע מאי לקמן סי׳ קי״ט סעיף ג׳ דזוקא בלא רוב אבל אם רוב שבשוק לקחו אבל אם רוב שבשוק לקחו כולו אסור מעכשיו לקחו אבל אם רוב שבשוק לקחו כולו אסור מעכשיו ומ״ש: ד זהו דין תורה. דקי״ל בכל דוכתי דתלוי׳ בחר רובא דבתיב אחרי רבים להטות:

הלכות בשר שנתעלם מן העין

סג דין בשר הנמצא ולא נודע מהו.

א (א) * בשר הנמצא מושלך בשוק הלך אחר הרוב א דכל דפריש מרובא פריש ב אם היו רוב הטוברים עובדי כוכבים אסור ואם היו רוב הטוברים ישראל מותר וכן בשר הנמצא ביד עובד כוכבים ג ולא נודע ממי (ג) לקח אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר ד זהו דין תורה ה וכבר אסרו חכמים כל הבשר בין בשוק בין ביד עובד כוכבים אע״פ שכל הטוברים וכל השוחטים (ג) ישראל (ב) ולא ע עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו (ד) ונעלם מן העין ז אסור (ג) אלא אם כן היה לו בו סימן ז או שהיה לו בו (א) טביעות (ה) עין (א) והוא מכירו וראי שהוא זה או שהיה צרור וחתום:

(א) טביעות עין. היינו כרב דס״ל בשר שנתעלם מן העין אסור אלא אי׳ וטביעות עין ומבואר בכ״י בשם הרמב״ן דאפי׳ כל אדם אלמן בזה ומ״ל *) מאי אמר אמליה דלא מהדרינן בטביעו עין אלא אפי׳ כשא״ל אפי׳ לחיטה בשר ודרבנן בעלמא הוא ע״כ מהני טביעות עין לכל אדם

(ב) ישראל. כתב הש״ך ואפי׳ לא יהוא בודאי בלא רוב שבשוק לקחו אבל אם רוב שבשוק לקחו כולו אסור מעכשיו מ״ש: ג ולא נודע ממי לקח. וכ׳ הרב״ב לקמן סי׳ קי״ט סעיף ג׳ דזוקא בלא רוב אבל אם רוב שבשוק לקחו כולו אסור מעכשיו ומ״ש: ד זהו דין תורה. דקי״ל בכל דוכתי דתלוי׳ בחר רובא דבתיב אחרי רבים להטות:

דגול מרבבה

(סימן ס״ב סי״ק ה׳) משמע דבין בנמצא בין ביד עובד כוכבים כו׳. הא וחלי דלמרבה דין מן חצי כבר שמפ״ה ביד עובד כוכבי עכו״ם דקי דבר הש״ך בנוים לומר בהמכים שמסן: סטרינלמי (שם ס״ב ו׳) אבל למה״ם הטוב שם כו׳. ולעיל מהלה דהטוב ס״ל כרבי מהלה דלמ״ב לין מיהו בתוספות דלמה דוב בנמים עובדי

חדושי בית מאיר

(סימן ס״ב ש״ך סק״ו) מביא על בכ״ת שבמה בשם הטוב מה שמלת בהרמ״ם ובהטוב לא נמצא מידי ע״ש ודו״ק. כי לפ״ד ע״ב מהטוב הטוב שבהרמ״ם מדהמנו דל״ה לא מלים כו׳ מיהם כו׳ לא שם יכול לנקוק כו׳ דלמה מיהי כיון שבדי בכוכבים מבטל לפי מה שבמ דמקן לחוד מ״ל לומר דמיהי

יד אברהם

(סימן ס״ב סעיף א׳) בשר הנמצא ביד עובד כוכבים כו׳ אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר כו׳. עיין בס״י סוף כלל ל״ב שכתב בשם כמה פוסקים דכיון דהטוברים ומוכרים הם ישראלים דמבקרים בעמלה ביד עובד כוכבים ופ״ה כשלוח לו מבקר מי דלא בלא כמ״ל. וכמ״ש לקמן סי׳ קי״ט מ׳ נגי אולם עוד פ״ו עובד כוכבים לעמוד בהם דכל כיון שלקח לבלוקי. ומה שלקח ל״ל כתב דכל מה שלקח מהם בלא דעת בעל הבית ולא מיקרי גנב כלל כמ״ל ובכולה לעמה דלא יהו קונים בשם הטוב ביתה ונגנבו מהם דבאמתיים מוחרים בעוקבא בעובדים והבאמים הם הבאלים:

צבי לצדיק

(סי׳ ס״ב בש״ך סק״ו) אבור הבשר כו׳. ולא יזמנה הם קנין מהם דבלא ביד ל״ו ולכאה דוב בחבשים (שי׳ שחוקם ומכי ל״מיהי שיש דוב ובאלה ולם מבני כי מראה בהמה מלבנן על מבלם מן בשר ובכי׳ ל״ה מבית בש״ך מבית בבריבים שבמה כמין אם ומם ומה דבריו. ולפן לפן שם דמי לפי קנמה בל״:

מטורי זהב

מלהם כמ״ל: (ב) ויש מ דעת הרמב״ם שבוכר מ״ל מיטלו ומלו מלהים הם ג׳ דיי״ם ס״מ בקונים בבשר שנתעלם מן הע שלמו מהוקן מנגעמה ב מיטוי בעולם מיישבין מ לפמבר לומם דעמו ב כמ״ל: (ג) והמנהג לה בומן שנעלמו במקום מלמו במקום אחר בבי מה שבעולם מ״ל מ״ל ומ״ל ומ״ל מ״ל מ״ל מ

ב [ד] י חלה כלי מלא חתיכות בשר. ונשבר הכלי ונפלו החתיכות לארץ ובא ומצא חתיכות ואין לו בהם לא סימן ולא טביעות עין הרי זה אסור שיש לומר אורו בשר שהיה בכלי נדרתו חיה או שרץ וזה בשר אחר הוא. ואם תלאו במסמר וכיוצא בו שאי אפשר לשרץ ליפול ולהניח מחר (ב) [ה] ו ויש מתירין בשר שנתעלם מן העין מ״ט אם מצאו במקום (ו) שהניחו:

הגה (ג) (ב) והמנהג להקל בהכרת המחוזות ואפילו אם היה ציר

מרס כ״ל: (ב) ויש מתירין כו׳. סיימו כלוי דפליג על רב בעור סביה דעת הרשב״ם שכותב לפילו סביה ו׳ ונמלא ע׳ לאסור דמייתינן שמא ניעלו ולחריים כם וה״ל ״מ״ם מתמן בפכמה כמ״ם כו׳ תליגא בהאיך ג׳ דיה״ם ס״ם בקטורים יחד דוקא כהא שלמי שכיון שרלא מכמים לגעור בבשר שנתעלם מן הענין גזרו בכלל שלמו רוחין שנעשה בבשר זה שוה שיהיו בשולם מייתינן אמ״כ לכל מה דאסבר לחוס דעמו חיזוק לדבריכם כ״ל: (ג) והמנהג להקל כו׳. סיימו בזמן שמולאו במקום שכיתו אבל מלאו במקום אחר אפילו אם הוא בביתו אסור אם אין לו בו סימן או טביעות עין.. כ׳ המרדכי פ׳ ג״ה וה״ל מעשה בא לידי הרגעולה שמוטי ושלהוה ביד עובד כוכבים בלא שומר ומהפקו לומר שמא אחרת שיקה ומלאו לו אם שמנו זאת הרגעולה ואמר אין לי בה טביעות עין אמנם עתה הרגעולה אחת אבל בעל הרגעולה היה מכיר אותה ואחר שזאת היה והרהיר לאותה היה בין שבעל הרגעולה מכירה כ״ש דאמר ליה אחר בשר שנתעלם מן הענין אסור כו׳ עכ״ל והקשה בי״ז דהא רב נמי מכשיר ביש טביעות ומקדמ״ש מדיף מסיומן כדלהיא בגמרא עכ״ל ונהב עליו דש״ל הון מכחורו לא הבין כי לרב לא מהני ס״ע דהרגעולה דשמוא לא שמנו שיהרגל אבל עובד כוכבים שמסר דהא שמיטה לא סיומן ומ״ב לרב דמיים לשמוא הבליפו ס״ב דמייתינן לכב״ג אבל נמלאר דקיי״ל כלוי דס״ל לא מייתינן שמא כמלאו כולאלו ס״ב לא מייתינן לכב״ג מאחר דלא תיקן ריעוותא ואמרינן בזולפי ס״ל עכ״ל משמע בפירש דבריי המרדכי שבאמר שיהרגל לעובד כוכבים עם הרגעולה שיוליכנה ליהרגל לשחוט ואמר שמא שעובד כוכבים שחטה לזאת ואין פירוש גלאה כלל דבריי המרדכי כ׳ בהרגעולה שמוטה ומלאה ביד עובד כוכבים כו׳. ומשמע דבכל לומר לכם חשש שהיוקף הם מהלפם לומר לכם חשש שהיוקף היה לכם לחוש שמא זאת היא הלא שעובד כוכבים שחטה ואם לומר להבל דלווי כבר דודאי לוי מודה דמייתינן שמא העובד כוכבים שחטה כל שלא ההבדר שיהרגל שחטה הם העובד כוכבים מביא הרגעולה יהרגל שחטה אינה שיהרגל שחטו אחה מ״מ מקן יומר. דו היא דבא אין לכם לחוש שמא יהרגל וכ״ב לומר דהשחטו אומר בפירוש שחטו אחה לעובד כוכבים זה וכיון שבבעל מכירה בזאת הם שעובד כוכבים לוחה דודאי נתן לאחרה. ויהרגל לשחוט ולו שחטו בעצמו לכבעל ויהרגל הא לא מייתינן דבלהבא דווחה בכר קיים דלא מייתינן לחיפות עובד כוכבים שלא במקום שיש לו כחה ממנה וחה. ומהר אחי׳ לרב דכ״ע ס״ל לחוחה דסיומן קיים אחי׳ הרי״ף והרמב״ם וכ״ע שפסקו כתן כרב ולא הדרא קושיא לדוכחא על המרדכי ומה דכתב המרדכי לא כתב שהשחטו אומר עתה לעובד כוכבים זה ומ״ה אל הלך ג״כ בעקבי רש״ל בפירוש דבריי המרדכי ופי׳ שאסור לרב לפי שמ״ה. לכבוש בטביעות עין שבריי בשהוליכם לשחוט מיה ומכיון היא שחטה כו׳ וגם על זה קשה דלא״כ לגני מני ניעוא בכא מחמת חשש שחיטה והו לכא אחרי בהיא גמ׳

בכהא היה בכל המקומות שמביאים רוב ישראל ע״ם גם דהכן לפרש דרשב״ם לא שאלך לומר לגיכא דיריים דאבך שובדא רוב עובדי כוכבים כו׳ וכל זה הם דבריים דעוקים ומעוקים). כתב בעור בשם הרשב״ם דאחי׳ שהיא עובדי כוכבים ולא דבריים דעוקים ומעוקים.

ים מן הגהות וכן כתב הרא"ש :

דגול מרבבה

שמכלן לא כי' יכול לחזיק דמכלן יש לחות נכוב עכו"ם שנכנס כוכים מין :

חידושי בית מאיר

מכתבו ז"ל . ומה שהקשה מתלמוד מיין בפ"ח ל"ט כתב הרא"ש :

דלא חיישינן לעורב כחליפו וכביולו בתוכו מקום עכו"ם מדכתיב מקלי תאכל וכן כמה מתוקים הפוסקים לכתבו דשרצים מדוכתייהו מקלי : ד' מבקום שכל המחברים הם ישראלים המחברים בשר בשר . פי' שיהיו שלין שוכרים לעולם רק בשר בשר לא ל"ה כגון שמוכרין לפעמים בשר מרפה במקו' שמכריזין שיש מרפה והכריזו לו לאילו משום מרפה לי' אוכרים כל המקולים ובשמעלה שם בשר לאכול מוכר משום דהוי ליה קבוע וכן אם נמצא בשר ביד עובד כוכבים לאכול ולא"ג דרוב בהמות בתוקה כשרות הן מ"מ חזקתא דרבנן הוא אלא לגרות מן העובד כוכבים לכתהלה במקום כשרות הן מ"מ ומכריזין לו במקום שמכריזין וכלכרין כן כתבו הקום' פב"ה (דל"ה ע"ה) בד"ה ובמלמלה כו' ובוי"ש: יא שבל המחברים כו' כל לאו דוקא דרוב כולו. (הקלום דיוים אלו עכ"ל סעי' ד' ובכי' ק"ו וקי"ח ובמ"ש שם) :

עובד כוכבים ל' [ז] בתקום יא שכל המחברים הם ישראלים המחברים בשר בשר . ושיין לקמן סימן קי"ח :

ע"י עובד כוכבים אלא שאומר המרדכי ס"ל דלא מהני סימן לו מכיעה עין לרב אלא במקום שאין ישראל ובכרכא לחיוף אלא מלד תומרא בעלמא כגון שנמצא היה בשר ביד עובד כוכבים שלקח לעלמו ודוב הכוכבים ישראל נעה לו לומר שהאליפה אלא תומרא בהמה בזה אלריך סימן לדמת הרמב"ם שפסק טהי' בפשיח ל' אבל אם ישראל אולת ביד עובד כוכבים בשר לו שוף שתנו שיש חשש שעובד כוכבים אחליף להאלתו שסגיא אחרת גרופה הימנה דרבנן לרב דלא מהני סימן כל דהו לו ע"ע דאמת העובד כוכבים ל"ל דהו לו מהני סימן לו מכיעה עין לרב אלא במקום שאין ישראל ובכרכא לחיוף אלא מלד תומרא בעלמא כגון שנמצא היה בשר ביד עובד כוכבים שלקח לעלמו ודוב הכוכבים ישראל נעה לו לומר שהאליפה אלא תומרא בהמה בזה אלריך סימן לדמת הרמב"ם שפסק טהי' בפשיח ל' אבל אם ישראל אולת ביד עובד כוכבים בשר לו שוף שתנו שיש חשש שעובד כוכבים אחליף להאלתו שסגיא אחרת גרופה הימנה דרבנן לרב דלא מהני סימן כל דהו לו מהני